

#DWARS

Marc Wiewel:
fondsenwerver
voor stichting
Kinderen
Kankervrij

pagina 4

Marcel van
Engelen over
De Stad

pagina 17

En verder

Column Jim Jansen	2
Bijzondere architectuur	7
Uit in Oost	10
Raad van Raaf voor kinderen	11
Bezwaar bij huurcommissie	15
Dynamo: IJtopia	21

Column

De column van een stadsdeelbestuurder komt dit keer van Jan-Bert Vroege

Het zijn bijzondere tijden

Je hoort het vaak gezegd worden: 'Het zijn bijzondere tijden'. Vaak met een licht gevoel van understatement. Nu durf ik dit wel enigszins te nuanceren. Ik hoop volgende maand 50 jaar te worden en ik heb in de laatste halve eeuw al best vaak gehoord dat de tijden 'zo bijzonder' waren. Maar als je dan 5 of 10 jaar later terugkijkt, dan bleek dat toch wel weer reuze mee te vallen. En dat de storm waarin we dachten dat we ons bevonden nauwelijks hoge golven maar hooguit een kleine rimpeling heeft achtergelaten.

Maar hoewel later zal blijken dat de tijden minder bijzonder zijn dan ze lijken, is 2025 natuurlijk wel een speciaal jaar. Een jubileumjaar. De 21e eeuw is nu alweer voor een kwart voorbij. Een zilveren jubileum dus. Een jaar waarin weer bijzondere dingen gaan gebeuren, want dat is in Amsterdam zeker niet uniek.

Zo zal dit voorjaar het Suriname-museum aan de Zeeburgerdijk feestelijk worden geopend. Een nieuw museum dat de geschiedenis en diversiteit van Suriname zal belichten. Suriname is een bijzonder land met

In 2025, 10 jaar na de vorige, weer Sail

veel historische banden met Amsterdam-Oost, en natuurlijk met veel van onze bewoners.

En in het Oosterpark wordt hard gewerkt om ervoor te zorgen dat we vanaf 1 juli, tijdens Ketikoti, op een waardige manier kunnen herdenken en vieren bij het Nationaal Slaverijmonument, in een kleurrijke omgeving met meer licht en lucht.

Ook zal het Oostelijk Havengebied voor de 10e keer het decor zijn van Sail Amsterdam.

Het grootste gratis openlucht evenement van Nederland vol activiteiten en natuurlijk de mooie zeilboten. En dat allemaal gewoon in onze wijk.

Maar 2025 zal vooral ons geheugen ingaan als het jaar van Amsterdam 750, met natuurlijk het Festival op de Ring op 21 juni, de langste dag van het jaar. De Ring Oost, Zuid en West zal die dag er niet zijn voor de auto's, maar voor alle Amsterdammers. Om te sporten, om te feesten, om te trouwen of wat je nog meer zou

willen doen. Ideeën aanmelden hiervoor kan nog altijd via opdering@750jaar.amsterdam. Daarnaast zijn er dit jaar in het kader van Amsterdam 750 nog veel meer evenementen, in de hele stad, maar zeker ook in ons stadsdeel, die het bezoeken meer dan waard zijn.

Kortom, de tijden zullen wellicht minder bijzonder blijken dan we nu denken, maar met elkaar kunnen we er een speciaal en feestelijk jaar van maken. Een jaar dat we nooit zullen vergeten. #

Colofon

Dwars door de buurt is een onafhankelijke lokale krant die in 2025 zeven keer zal verschijnen.

De krant wordt huis aan huis verspreid in de buurten van Oud-Oost (Oosterpark-, Transvaal- en Dapperbuurt) en Watergraafsmeer in Amsterdam-Oost.

Op meerdere openbare plekken in Oost liggen exemplaren om gratis mee te nemen. De oplage is 25.000. Ook is Dwars te lezen op de website www.oost-online.nl.

Dwars 248 verschijnt vrijdag 21 maart 2025, de deadline voor uw bijdrage is donderdag 27 februari 2025.

Adresgegevens:

Wijtenbachstraat 36
1093 JC Amsterdam
06 42 80 78 05
dwarskrant@gmail.com

Kernredactie:

Anita Boelsums, Anneke Hesp, Melissa Plomp, Frank Schoevaart en Arie van Tol (hoofdredacteur)

Coverillustratie:

John Prop

Opmaak:

Frits van den Akker, Robert Nieman en Ron de Wit

Medewerkers:

Robert van Andel, Rose Bartholomé, Anna ten Bruggencate, Wendy Danser, Connie Dekker, Annette Douwes, Eddy Ellert, Ank Engel, Dick Feenstra, Carolien Gevers, Hella de Groot, Lennie Haarsma, Winnie van Heesch, Jim Jansen, Jaap Kamerling, Judith Lammers, Méland Langeveld, Ruud Meijer, Justus van Oel, Evelien Polter, Henk Pouw, Dineke Rizzoli, Ellen Ros, Jan Schep, Jaap Stam, Ans van Stijgeren en Esther van der Zee

Bestuursleden Stichting Dwars

door Oost: Joost Blom, Arie van Tol en Frits Wegenwijs

Redactionele bijdragen:

Dynamo, HJS, OAR en !WOON

Druk:

Rodi Rotatiedruk

Reageren op een artikel of een onderwerp opperen, graag: dwarskrant@gmail.com

#DWARS

Redactioneel

Tekst: Arie van Tol

Ik citeer het begin van een recent persbericht van de gemeente. Buurtkanten, websites, lokale radio- en tv-zenders: buurtmedia zijn niet weg te denken uit Amsterdam. Verspreid over de stad informeren ze inwoners op een laagdrempelige manier over de buurt waarin zij wonen. Om deze onafhankelijke informatievoorziening, nu en in de toekomst, te waarborgen heeft het college van B en W de nieuwe subsidieregeling Amsterdamse buurtmedia vastgesteld. Voor de jaren 2025 en 2026 is er achthonderd-duizend euro vrijgemaakt. De regeling is een uitwerking van het eerder vastgestelde beleidskader Buurtmedia Amsterdam 2024-2026.

Bijna zes op de tien Amsterdammers gebruikt lokale- en buurtmedia om te weten wat er in de buurt speelt. Ze ontstaan meestal op initiatief van inwoners en worden ook door hen, vaak op vrijwillige basis, in de lucht gehouden.

Goed nieuws, lijkt me. Ook voor Dwars. We gaan ook in 2025 proberen recht te doen aan dat vertrouwen van de politici. #

Column

Door: Jim Jansen

Weemoed

Op de eerste zondag van het jaar steek ik vanaf Frankendaal de Middenweg over. Een harde wind blaast in mijn gezicht en de uit duizenden herkenbare stem van Huub van der Lubbe komt via mijn oortjes tot me. 'Alles gaat voorbij. De gouden verhalen de drank het chagrijn. Het zweet het verleden de bittere pijn. Alles gaat voorbij.' Bestaat toeval, vroeg ik me af, want dit liedje sloot naadloos aan bij de manier hoe ik de Middenweg aanschouwde. Een vergankelijke straat. Al drieënvijftig jaar wandel ik hier bijna dagelijks. Ongemerkt ben ik terug in mijn jeugd en dacht ik aan kruidenier De Gruyter waar nu Ton Overmars zijn wijnen aan de man brengt. Aan banketbakker Schep en aan Proeskie, de winkel met een onvergetelijke etalage vol met speelgoed. Allemaal weg. Op de plek waar ik nu dagelijks koffiedrink, zat eerst een bakker en daarna een reisbureau. Of andersom. Met een licht gevoel voor weemoed loop ik richting de brug op naar de Linnaeusstraat. Ik passeer de donkere etalages van De Lampspecialist en lees op de deur het onheilspellende bericht 'definitief gesloten'.

Iets verderop huisde zolang ik me kan herinneren een filiaal van Blokker en ook deze winkel is eenzelfde lot beschoren. Ik kwam zeker niet dagelijks in Blokker, maar juist voor specifieke zaken als zakken voor de stofzuiger en een nieuw tosti-apparaat, wipte ik er even naar binnen. Ook dat is helaas verleden tijd. Winkels komen en winkels gaan, dat is van alle tijden. Het jammere alleen is dat de nieuwe huurders op de Middag stevast minder sfeer zijn. Op de plek waar je ooit je geld haalde bij de ABN-AMRO kan je nu boksen leren. Vooral de oneindige hoeveelheid slecht geparkeerde fietsen wekt irritatie op. De plek van de KPN is ingenomen door een pilatesstudio met geblindeerde ramen en hotel Bob W is volledig geautomatiseerd, de receptionist ontbreekt. Mooie en authentieke winkels maken een straat. En daarom koester ik Fiets en Meer, de Linnaeusboekhandel en Alexander Hairstylers, de aardigste kapper der kappers. #

Reageren? jim@newsjournalist.nl

De buurt meer betrekken bij hun Oosterpark

Tekst: Arie van Tol | Fotografie: Eddy Ellert en via Vrienden (foto bestuur)

De overlast van drugsgebruikers in en rond het Oosterpark is het gespreksonderwerp in de wijde omgeving. De vereniging *Vrienden van het Oosterpark* onderkent de ernst van die problematiek. Nieuwe bestuursleden Liesbeth van der Pol en Menno de Jong kiezen nadrukkelijk voor samenwerking en verbinding met bewoners en instanties bij het zoeken van oplossingen voor de drugs-overlast, en ook bij de andere aspecten van het park.

v.l.n.r. Hugo ter Hoeve, Erië Schooneveldt-Kramer, Bert Mentink, Liesbeth van der Pol en Menno de Jong

Vrienden van het Oosterpark heeft de laatste jaren een bestaan in de luwte gekend. 'Na de succesvolle bemoeienis met de ingrijpende plannen en uitvoering daarvan die het Oosterpark ruim tien jaar geleden een heel nieuw gezicht gaven is het bestuur stilaan inactiever geworden,' legt van der Pol uit. 'Afgelopen najaar was het zelfs de vraag of de vereniging niet beter opgeheven zou kunnen worden. In ieder geval moesten er nieuwe, actieve bestuursleden worden gevonden.' De Jong: 'Bij en na een zomers buurtfeest van zo'n 30 mensen die aan het Oosterpark wonen, bleken enkele bewoners enthousiast om een rol te spelen bij het verbeteren van het park. Het nieuwe elan is nodig om de diverse problemen met een frisse blik aan te vatten. Het nieuwe bestuur bestaat uit: Hugo ter Hoeve, Erië Schooneveldt-Kramer, Bert Mentink, Liesbeth van der Pol en Menno de Jong. Wij zitten als vertegenwoordiging van het bestuur aan tafel.' Ze willen beslist niet te hard van stapel lopen. Eerst uitgebreid leden raadplegen, bestaande leden, maar liefst ook nieuwe. Expertise in de buurt zoeken en inzetten. En samenwerking zoeken met andere instanties, naast de gemeente.

Drugsoverlast

Of de vereniging een standpunt heeft of moet hebben over de drugsoverlast is maar de vraag. Van der Pol kan zich wel vinden in de richting die de gemeente nu inslaat: 'Met extra verlichting en cameratoezicht op relevante plekken in het park wordt het iets veiliger. Ook een goede zaak dat wordt gedacht aan een gebruikersruimte, aan zorg, opvang en dagbesteding voor de groep verslaafden. Het contact met de buurt over de overlast wordt door de gemeente terecht erg belangrijk gevonden.' 'Hoe de Vrienden daarbij een rol kunnen gaan spelen is een van de kwesties die wij als nieuw bestuur op ons bordje hebben,' vult de Jong aan.

Wateroverlast

Hardnekkig is ook de wateroverlast. 'Speerpunten de komende jaren zullen zeker zijn de verbetering van de waterhuishouding en die van de biodiversiteit. We hopen daarbij expertise uit de buurt aan te boren. In de Oosterparkbuurt moet die zeker aanwezig zijn. We willen de kennis van deskundige bewoners, en van instanties als Natuurmonumenten en Naturalis, tot die van de Vrienden maken.' Overigens worden er momenteel drai-

nagewerkzaamheden verricht die de plassen water aan de rand van pad en grasveld op de zuidelijke doorgangsroute flink moeten tegengaan. 'Bij de aanpak van het waterprobleem en de biodiversiteit is het van belang naar het grotere geheel te kijken, naar de straten en pleinen in de Oosterparkbuurt en naar andere nabije delen van Amsterdam. Goede ecologische verbindingen komen ook het Oosterpark ten goede.' Van der Pol merkt op dat er ook de laatste jaren al mooie initiatieven zijn geweest: hotel Pillows bijvoorbeeld, dat de buitenruimte om het gebouw sterk vergroend heeft en aan optimale plantendiversiteit heeft gedaan. Maar verontrustende feiten zijn er natuurlijk ook. Eén ervan: in de vijver zwemmen al jaren geen vissen meer.

Vele functies

'De muziekkoepeel is prachtig geres-taureerd. En zo een centrale plek voor culturele activiteiten om trots op te zijn,' vindt de Jong. 'Ongetwijfeld vinden komende zomer daar weer de pick-nickconcerten plaats. Wat de Vrienden betreft worden muziek en dans ruim gefaciliteerd, in de koepel, maar ook op andere plekken in het park. Tijdens het lange zomerseizoen springen de wekelijks terugkerende dans- en bewegings-groepjes in het oog van de fietsende en wandelende voorbijgangers.' 'Als het aan de Vrienden ligt, biedt een stadspark als het Oosterpark een zo breed mogelijk palet aan functies en activiteiten. In verzameltermen: natuurbeleving, wandelen, sport, recreatie, pick-nicken en (langzaam) verkeersroute. En vergeet niet het gewoon op een bankje zitten en rondkijken.' Van der Pol voegt daar aan toe dat er ook ruimte moet zijn voor evenementen en festivals, maar wel in de maatvoering en frequentie die passend zijn voor het park. Dat het park veel te bieden heeft is duidelijk. Zeker het noemen waard zijn voor kinderen de natuurspeeltuin en het pierenbad in de zomer, voor jongeren het skatepark. En de horecagelegenheden met hun terrassen aan of in het park zijn minstens zo populair.

Afval

Keerzijde van het ruime en veelzijdige gebruik van het park is het afvalprobleem. 'Dat probleem is natuurlijk niet nieuw, maar wel veel ernstiger geworden door de blikjesramp. Het invoeren van statiegeld op blikjes heeft overal in de grote steden geleid tot het openbreken van afvalbakken. In het Oosterpark zorgen de afvalhopen en - bij harde wind - het wijdverspreide afval voor een nare aanblik, en bovendien voor mogelijke vervuiling en ongezondheid van mens, dier en plant. Ongedierte is er ook sterk door toegenomen.' 'Het zal in gesprekken met de gemeente zeker een van de urgente onderwerpen zijn. Ook op dit terrein hopen we op inventieve bijdragen van mensen uit de buurt, op hun expertise.'

Inrichting

Van der Pol en De Jong hechten aan een zo goed mogelijke inrichting van het park. Daarbij benadrukken zij het belang van transparantie, van groene corridors en van goede ontsluitingen. 'De opening naar het park aan de noordzijde is geslaagd te noemen,' is het oordeel van Van der Pol. Momenteel wordt volop gewerkt in de hoek van het slavernijmonument. Of de opknopbeurt daar niet ten koste zal gaan van het groen en of de hernieuwde toegang daar wel een verbetering zal zijn is nog even afwachten. En met enige nadruk: 'Aan de zuidkant buiten het hekwerk hebben fiets- en voetpad een stevige opknopbeurt nodig.' 'We zijn benieuwd naar de ontwikkelingen rond het vernieuwde NH-Hotel aan de oostzijde van het park,' sluit de Jong daarbij aan. 'In hoeverre zal daar een betere en opener verbinding met het park gerealiseerd gaan worden?' Van der Pol: 'Een sterk verbeterde toegang bij het zebepad van de Linnaeusstraat hoek 1e van Swindenstraat, is ook zeer wenselijk. Nu is de situatie er erg onoverzichtelijk en onveilig. Met name in die hoek van het KIT is de ontsluiting nog verre van optimaal.'

Ik doe mee

De vereniging *Vrienden van het Oosterpark* – overigens opgericht in 2013 ten tijde van het renovatieplan met de titel *Verdubbeling Oosterpark* - heeft sinds jaar en dag een website. 'Ja, ook die website is toe aan verversing en verbetering,' geven Van der Pol en De Jong toe. 'De nieuwe impuls die wij willen geven aan de vereniging en aan de website kunnen we alleen waarmaken met steun van mensen uit de buurt, van de leden die we al hebben, en van nieuwe leden. Ons verhaal in dit artikel is pas het begin. Onze activiteiten kunnen pas completer en concreter worden met bijdragen van veel Oosterparkbuurtbewoners.' #

Via de link 'Ik doe mee' op website www.vriendenvanhetoosterpark.nl kunt u zich aanmelden als lid van de vereniging.

Winters tafereel van het park

Wateroverlast en werkzaamheden

Alles voor het goede doel

Tekst: Jaap Stam | Fotografie: Frank Schoevaart

Marc Wiewel uit de Dapperbuurt loopt zich het vuur uit de sloffen om geld op te halen voor goede doelen. Sinds hij zelf kanker heeft is hij met nog meer bezieling gaan fondsenwerven.

Marc Wiewel met bijna 1,2 kilo eremetaal van zestien halve marathons

Het verhaal van een vader over zijn aan leukemie overleden zoon trof Marc Wiewel (62) recht in het hart. De vader sprak op een deelnemersbijeenkomst in aanloop naar de marathon van New York 2015. Hij liep voor Kika, de stichting Kinderen Kankervrij, met de naam van zijn zoon op zijn shirt. 'Ik heb mijn netwerk aangesproken en 6000 euro opgehaald.'

Sindsdien is Wiewel, psycholoog en afgekeurd vanwege een bipolaire stoornis, fulltime fondsenwerver. Meerdere malen liep hij met foto's van ernstig zieke kinderen op zijn shirt. 220 duizend euro heeft hij ingezameld met hardlopen en andere acties, waarvan het leeuwendeel voor Kika. 'Als ik iets aanpak, moet het lukken.' Op de Dappermarkt, Wiewel woont om de hoek en heeft er geregeld gecollecteerd, noemen ze hem Kika of mister Kika.

Een dikke twee jaar geleden kreeg Wiewel, vader van twee zonen, te horen dat hij zelf kanker heeft. Prostaatkanker met uitzaaiingen in de lymfeklieren en botten. Sindsdien heeft hij zich met nog meer passie op het fondsenwerven gestort. 'Ik wil aantonen dat je niet bij de pakken hoeft neer te zitten.' Zijn ziekte ondergaat hij gelaten. Door het lopen van marathons is hij getraind in mentale weerbaarheid. Hij is bestraald in het Antoni van Leeuwenhoekziekenhuis en heeft een jaar hormoontherapie gehad. 'Het gaat relatief nog steeds goed.'

Als Wiewel geen uitzaaiingen in zijn botten had gehad, was hij in aanmerking gekomen om mee te doen aan het onderzoek van de radiotherapeut die hem heeft bestraald, Wouter Vogel. Die onderzoekt een nieuwe behandelmethode voor prostaatkanker met uitzaaiingen naar de lymfeklieren. De eerste resultaten zijn veelbelovend. Wiewel loopt geld bij elkaar voor het onderzoek. 'Hij heeft met me meegedacht waardoor ik mijn conditie weer heb kunnen opbouwen. Ik ben eerst veel gaan wandelen. Het is een goede afleiding en het is meditatief.'

In 2006 kreeg hij zijn eerste hardloopschoenen van zijn toenmalige vriendin. Zijn eerste wedstrijd, de Dam tot Damloop (tien Engelse mijl, 16,1 kilometer), smaakte naar meer. In 2010 volgde de eerste halve marathon (Amsterdam), twee jaar later liep de ras-Amsterdammer de hele marathon in zijn stad. Hij was toen 50 jaar. Het was meteen zijn eerste sponsorloop.

Hij liep voor een noodlijdend winkeltje in een afgelegen dorpje in Tibet dat streekproducten verkoopt. Opbrengst 1200 euro.

De meeste sponsoracties bedenkt Wiewel tijdens het lopen. De prijzen peutert hij los bij ondernemers. Veilingen, pubquizzes, loterijen, donatieboxen in bedrijfskantines, een 48 uur durende manifestatie in café Gijs de Rooy, statiegeldacties bij de buurtsuper, plannen genoeg. Hij broedt op een actie met BN'ers met prostaatkanker.

Van alles schiet door zijn hoofd tijdens het lopen. Zoals de vraag of er een geef-gen en een kneiter-gen is. Zeker, mensen trekken graag hun portemonnee als je loopt voor een goed doel en hij heeft de gunfactor. Maar dat hij ook straal wordt genegeerd als hij collecteert, of zelfs lullige opmerkingen krijgt, knaagt steeds meer.

Sinds september 2023 loopt Wiewel een halve marathon per maand voor kinderen met kanker, voor het onderzoek naar prostaatkanker en voor mensen met een psychische aandoening. 18 Marc's superhalves heet de actie die hem bracht in Groenland en op Vlieland, in Barcelona en Bargerveen, een natuurgebied in Drenthe. Doel is om 108.000 euro op te halen, een heilig getal in oosterse religies en tradities, zoals het boeddhisme (zie kader) en het hindoeïsme.

China, IJsland, de VS, Japan, Marokko, Griekenland (de klassieker naar Marathon), Londen, Berlijn, Petra, een woestijnstad in Jordanië – waar heeft Wiewel niet gelopen? Die van Jordanië heeft de meeste indruk op hem gemaakt. Wiewel, van huis uit rooms-katholiek en jaren misdienaar geweest in de kerk van de Martelaren van Gorcum op het Linnaeushof, kwam 'helemaal tot rust' in het land van het Oude Testament. Het voelde alsof hij in de voetsporen trad van Johannes de Doper, de woestijnvader die gelovigen doopte met water uit de Jordaan.

Hoewel van jongs af een fanatieke sporter, hij is meervoudig clubkampioen van tennisvereniging VVGA, is Wiewel nooit een hardloper geweest. 'Dat zie je alleen al aan mijn Donald Duckloopje, het ziet er niet uit.' Lopen is bijzaak, het gaat om het verzamelen. Slechts een enkele marathon liep hij uit zonder te wandelen, maar finishen zal hij, als het moet op zijn tandvlees.

Marc Wiewel in cijfers:

23 marathons.
56 halve marathons.
83 andere runs.
220 duizend euro opgehaald.

Alles voor het goede doel. Zijn record is 4 uur en 25 minuten. Geregeld drukken vrienden en kennissen hem op het hart dat hij beter voor zichzelf moet zorgen. Maar dit is een vorm van zelfzorg, vindt Wiewel. 'Ik doe graag iets dat anderen niet doen en ik krijg er veel voor terug: voldoening en dierbare vriendschappen met andere Kika-lopers.'

Op 2 maart is het sluitstuk van 18 Marc's superhalves en loopt hij in Rome de achttiende halve marathon. Wiewel wordt vergezeld door vijf naasten, zijn twee zonen, een bonuszoon, diens vriendin en een ex. Ze noemen zich de Big Six, een knipoog naar de zes grootste en meest prestigieuze marathons ter wereld: Tokio, Boston, Londen, Berlijn, Chicago en New York. Wiewel heeft ze allemaal gelopen. Ook zes Kika-vrienden lopen mee. 'Ik ben niet bezig met ziek zijn. Ik ga genezen en alle prognoses logenstraffen. Ik wil er zijn voor mijn jongens en mijn vriendin.' #

Lees meer op 18marcssuperhalves.nl.

Boeddhisme grote inspiratiebron

Voor Wiewel is Boeddha een grote inspirator. Tijdens een vakantie in Nepal kwam hij met het boeddhisme in aanraking. 'Ik heb er twee keer een trektocht gemaakt. Hoe hoger je in de bergen komt, hoe intenser je Boeddha ervaart.' Wiewel heeft cursussen gevolgd, de toevluchtsgeloften afgelegd en is boeddhist geworden. Een altaartje en een kast vol leerboeken en geschriften over het boeddhisme getuigen van zijn inspiratiebron.

Over de kast is een Ajax-sjaal gedrapeerd, aan de deur hangt een origineel Ajax-shirt met sponsor TDK groot op de borst. Het collectors item uit het seizoen 1982-1983, het laatste seizoen dat Johan Cruyff voor Ajax uitkwam, is een van de veilingstukken die Wiewel bij elkaar heeft gescharreld voor zijn acties.

#Dwars Zittertjes

Heeft u zelf ook iets dat u dwars zit? In deze rubriek kunt u een ergernis uit uw dagelijkse leven kwijt. Mail uw ongenoegen (max 150 woorden) naar: dwarskrant@gmail.com Vermeld altijd uw volledige naam en leeftijd. De redactie behoudt zich het recht voor bijdragen in te korten.

Dit zit me DWARS

Het is een zonnige dag om elf uur in de ochtend als ik het Oosterpark in fiets op weg naar mijn afspraak. De lantaarnpalen branden op volle kracht. Waarschijnlijk zit iemand ergens achter een computer te controleren of ze het wel doen. Heeft u wel eens die foto's gezien vanuit de dampkring waarop Nederland juist midden in de nacht het stralende lichtpunt is van de wereld? Nergens is de lichtvervuiling groter dan in onze Randstad. Het Oosterpark moet daar in elk geval een bijdrage aan kunnen leveren.

Om twee uur fiets ik terug naar huis. En ja hoor, ze branden allemaal nog. Al eerder heb ik midden in een hittegolf een reeks ambtenaren telefonisch afgewerkt midden rond deze verspilling. Zonder resultaat. Wat zou het wezen? Is het lunchuur van de lichtwerkers uitgelopen? Heeft men vergeten een knopje om te draaien of de app uit te zetten?

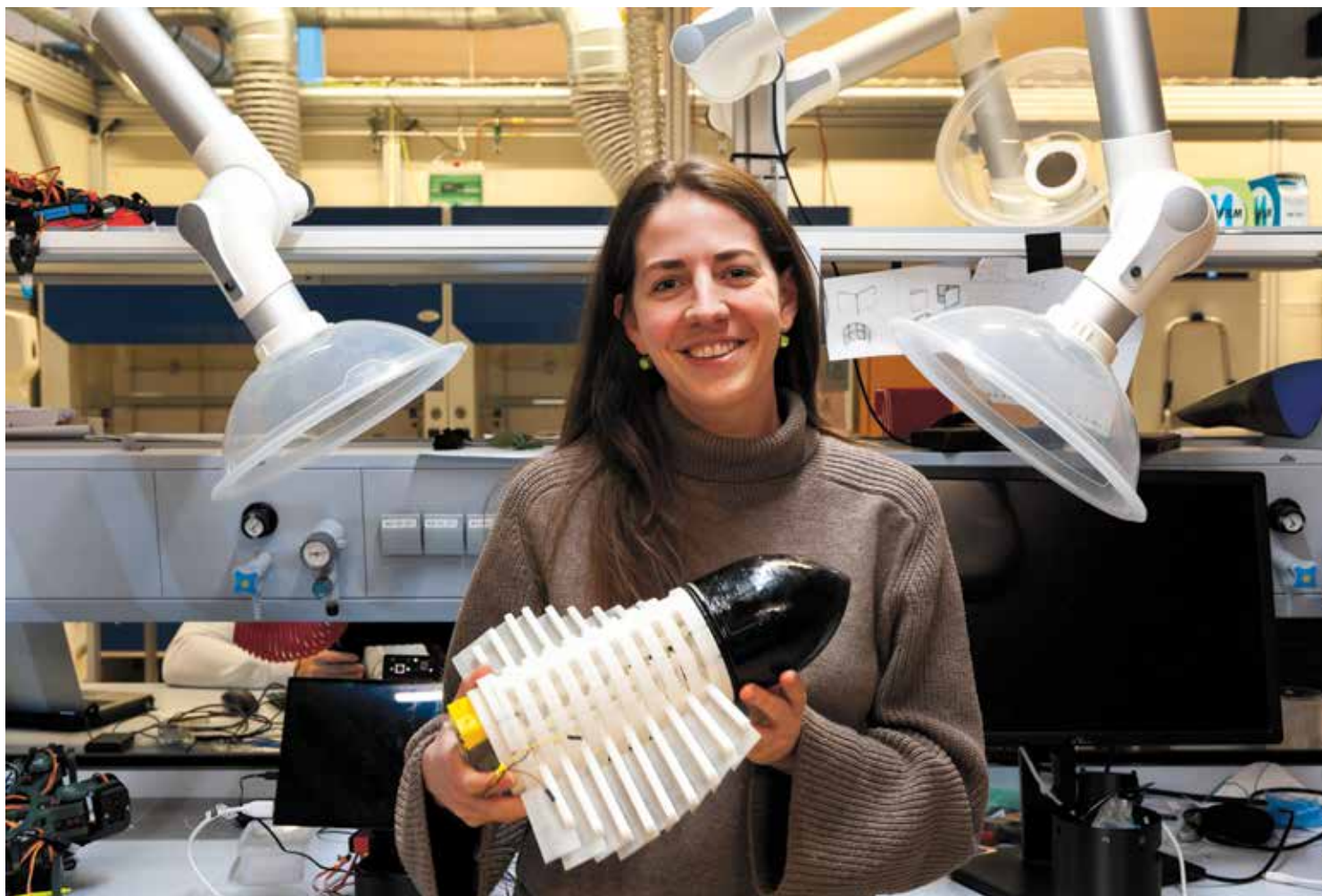
naam en adres bij de redactie bekend

Van cliché naar inspiratie

Tekst: Anita Boelsums | Fotografie: Frank Schoevaart

Het moet maar eens over zijn met dat stereotiepe beeld van oude mannen in witte jassen in een laboratorium, dachten Mimi den Uyl en twee collega-vriendinnen in de chemie. Samen richtten zij *Sisters in Science* op, een platform waarop de drie jonge vrouwen vrolijk hun wetenschappelijke levens en inzichten delen. Wat drijft Mimi om wetenschap toegankelijk en inspirerend te maken?

Mimi den Uyl: 'Deze robot is gemaakt door studenten Science Technology & Innovation. Hij controleert pijpen op lekkages.'

Wat je niet ziet, kun je niet worden!' is het motto van *Sisters in Science*. 'Ik merkte, toen ik met mijn promotieonderzoek bezig was, dat mijn familie en vrienden nog steeds het clichébeeld hadden van een wetenschapper,' vertelt Mimi den Uyl, 30 jaar, doctor in de analytische chemie en absoluut geen oude man in witte jas. Met collega Noor Abdullhussain en vriendin Lotte Schreuders, die toevallig op dezelfde afdeling kwam werken, wilde ze verandering in dat beeld te brengen. 'We begonnen met grappige filmpjes en posts op Instagram, over ons dagelijks werk. Ontzettend leuk om te doen.' Daarna ging het heel snel, binnen drie maanden stonden ze in de Telegraaf en nog een maand later deden ze mee met het tv-programma *Anna's Brains* van wetenschapsjournalist Anna Gimbrère. Ze onderzochten bijvoorbeeld de vraag van een BN'er of het mogelijk is om onder water te leven.

Parelextract

Kort geleden waren ze in het tv-programma *Kassa* – met een item over parels. Die bevinden zich volgens de opschriften in onze dagelijkse cosmetica: shampoo, deodorant en lippenbalsem. 'Je moet maar eens kijken,' lacht Den Uyl. 'Wij hebben uitgezocht hoe dat zit. Zoetwaterparels worden in grote getale door mosselen gemaakt en zijn niet zo kostbaar als de zeldzame parels uit oesters. De parelmoers-tructuur wordt door een zuur of een enzym in stukjes 'geknijpt' en kan zo toegevoegd worden aan de producten.' Of het parelextract werkelijk iets doet voor ons haar of onze oksels? Daarover kunnen ze geen uitspraken doen. Grinnikend: 'Maar het is wel een goede marketing truc.' Vanuit de wetenschap werd er een beetje op de *Sisters in*

Science neergekeken totdat de Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek hen de Diversiteits Initiatief Award gaf. Dat was zowel een geldprijs als een grote eer. 'En we werden eindelijk serieus genomen door de mensen om ons heen.'

Geen 'nerderige' studie

Mimi den Uyl woont al jaren in Oost, maar groeide op in Amsterdam Zuid in een niet-*bèta* gezin. 'Mijn moeder heeft economie gestudeerd, in die tijd was dat toch een logischer keuze voor een meisje dan een studie natuurkunde of scheikunde.' Zelf was ze niet zo

'Ik was niet zo wetenschappelijk...'

'wetenschappelijk' – haar woord – als de kinderen waar ze vandaag de dag soms mee te maken heeft, die alles willen weten. Hondjes waren haar grote passie en ze hield van schoolvakken met regeltjes, zodat 'ik duidelijk wist of ik het goed deed of niet'. Op de middelbare school merkte ze dat ze wel goed was in de *bèta*-vakken, vooral in scheikunde, maar om dan zo'n 'nerderige' studie te gaan doen, nou nee... Ze koos voor *Bèta-gamma*, een opleiding waar je leert vanuit meerdere vakgebieden naar vraagstukken in de wereld te kijken. Den Uyl: 'De problemen van vandaag zijn niet op te lossen met één discipline. De energiecrisis kun je niet alleen maar aanpakken met scheikunde of natuurkunde. Je hebt daar ook politicologen en sociologen bij nodig. In de *Bèta-gamma* studie leer je die disciplines met elkaar te verbinden en

ook hoe je met die verschillende typen mensen om moet gaan.' Haar studiegraden waren net als zij breed geïnteresseerd en extravert, ze voerden zowel in de collegezaal als daarbuiten boeiende gesprekken. Mimi had haar vrienden gevonden.

Onderdeel van de wereld

Vanuit dat startpunt durfde ze het wel aan om zich dan toch maar te specialiseren in scheikunde, daar was ze per slot van rekening goed in. Bovendien was ze erachter gekomen dat grote bedrijven aasden op *bèta*-studenten, ze hoefde niet per se leraar te worden zoals ze aanvankelijk dacht. 'Dat vind ik ook zo iets merkwaardigs,' zegt ze. 'Men denkt nog steeds dat je met een studie rechten alles kunt doen, maar met een *bèta*-opleiding kun je nog veel méér doen. Ja, alleen geen rechter worden. Ik vind het gewoon gênant om te zien hoe weinig *bèta*'s er in de Tweede Kamer zitten. Men ziet niet dat die mogelijkheid ook bestaat met een *bèta*studie.' De echte passie voor het vak analytische scheikunde ontstond pas in haar derde jaar toen ze aan een project over brandvertragers meewerkte. 'Dat is materiaal dat wordt toegevoegd aan bijvoorbeeld deze stoel. Als die in de fik vliegt, neemt dat spul zoveel energie op dat de stoel minder snel helemaal in de fik vliegt. Best belangrijke stoffen waarvan ik niet eens wist dat ze bestonden. En die dingen lekken heel erg de natuur in. Wij keken of we die stoffen in drinkwater konden vinden. En toen wist ik ineens: dit is een groot probleem dat ik het aan het oplossen ben. Ik voelde me onderdeel van de wereld!'

Van plastic af

Haar promotieonderzoek gaf haar datzelfde gevoel. Ze onderzocht de

invloed van licht op voedsel, kunst en water en werkte aan een systeem dat die invloed automatisch – dus snel – en volledig kan meten. Den Uyl: 'Licht doet heel veel en niet alleen leuke dingen. Kunstwerken verbleken, voedsel verkleurt. Als het gaat om de verpakking van voedsel willen we, als maatschappij die zich steeds meer met duurzaamheid bezighoudt, graag van plastic af. Maar als je in de supermarkt staat, wil je wel een doorzichtige verpakking zodat te zien is wat er precies in zit. Als je plastic 1 procent dunner kan maken en toch hetzelfde effect blijft bereiken, kunnen er miljoenen bespaard worden aan verpakkingsmaterialen en is dat goed voor het milieu.' Nadat ze was gepromoveerd, besloot ze om niet door te gaan met het bijzondere en succesvolle project. 'We hebben veel bereikt en er is veel gepubliceerd, maar de stap naar toepassing is nog wel iets extra's. Ik had echter gemerkt dat ik niet gemaakt ben om dingen in mijn eentje te doen, dat maakt me niet echt gelukkig.' Dus wat nu?

Inspirerend rolmodel

Ze zette een bericht op LinkedIn met haar wensen: iets met mensen doen en nieuwe dingen ontwikkelen. Prompt werd Den Uyl door haar (tegenwoordige) baas uitgenodigd om een nieuwe opleiding mede te ontwikkelen: Science, Technology & Innovation. 'We geven *bèta*-onderwijs met een maak-component.' Maak-component? 'Ja studenten maken bijvoorbeeld een robot die pijpen controleert op lekkages. Of die in bomen kan klimmen om onderzoek te doen. Als je bedenkt dat er in Amsterdam 1 miljoen bomen zijn die elke drie jaar op ziektes onderzocht moeten worden door drie mensen, kun je je wel voorstellen hoe handig zo'n robot is.' Maar ook niet tastbare vaardigheden als communicatie, samenwerken en projectmanagement komen aan bod.

Mimi den Uyl is een inspirerend rolmodel dankzij haar zoektocht in de wetenschap. 'Stereotypen worden doorgegeven, dat is iets cultureels,' vzeft ze. 'Ik heb me daar vaak door laten tegenhouden. *De Sisters in Science* hopen daar verandering in te kunnen brengen!' #

Wat doen de wetenschappers van het Science Park in Amsterdam Oost eigenlijk? In *Dwars* vertellen ze wie ze zijn, wat hun werk inhoudt en wat dat voor ons kan betekenen.

Op het Science Park wordt baanbrekend onderzoek verricht op het gebied van biologie, informatica, AI, chemie, wis-, natuur- en sterrenkunde en duurzame technologieën.

Bonnetje in een bruine kroeg

Tekst: Esther van der Zee | Fotografie: via café Gijs de Rooy

Ook in Amsterdam Oost doen buurtcafés en bibliotheken mee aan 'Bonnetje voor een ander'. Dit houdt in dat een willekeurige bezoeker, ook wel weldoener genoemd, een gratis kopje koffie of thee voor zijn of haar rekening neemt voor iemand met een smalle beurs. Buurtcafé Gijs de Rooy doet inmiddels al twee jaar op rij mee aan deze actie. Dit initiatief loopt nog tot eind februari.

Buurtcafé Gijs de Rooy

In de koude wintermaanden zoeken Amsterdammers graag de warmte en gezelligheid op van het buurtcafé. Helaas is dit niet voor al onze stadsgenoten weggelegd, omdat de financiële drempel van het café voor sommige mensen te groot is. Voor deze mensen, en voor Amsterdammers die hun medemens graag een warm hart en drankje toedragen, is de actie 'Bonnetje voor een ander', een initiatief van de PvdA, weer van start gegaan. Dit keer doen ook alle bibliotheken mee.

Lian Heinhuis, fractievoorzitter van de PvdA Amsterdam legt in een persbericht uit: 'Omkijken naar elkaar hoort bij onze sociale stad. Het buurtcafé is vaak een plek die dient als woonkamer van de wijk, waar mensen elkaar tegenkomen en met elkaar in gesprek gaan. Helaas zien we ook eenzaamheid, juist in de wintermaanden, mede omdat veel van het sociale leven geld kost. Met dit initiatief kunnen Amsterdammers elkaar blijven ontmoeten, ongeacht de grootte van hun portemonnee.'

Buurtcafé Gijs de Rooy, hoek Javastraat / Celebesstraat heeft een sociaal hart. Het café deed al mee aan acties van

Kika en haalden daarmee 10.000 euro op. 'Bonnetje voor een ander' blijkt nog niet bekend genoeg om nu al van een succes te spreken. Marco de Rooij roept Amsterdammers op om 'gewoon binnen te lopen en te vragen naar gratis kopje koffie of thee. De mogelijkheid is er. Het zou zonde zijn als mensen het zouden laten lopen'.

De bruine kroeg is een waar familiebedrijf en bestaat al sinds 1947. Het is begonnen met Gijs de Rooy sr. en later nam zijn zoon Gijs de Rooy jr. het over in 1971. Uiteindelijk is het café in 2011 in handen gekomen van de schoonzoon in de familie, namelijk Marco de Rooij. Het is toevallig dat schoonvader en schoonzoon bijna dezelfde achternaam hebben. De kroeg heeft nog steeds de familienaam van Gijs de Rooy sr. 'Iedereen is welkom, een ieder is gelijk,' is het motto van Marco. Het personeel probeert het sociale hart uit te dragen van het café. Er is elke dag borreluur van 16.00 uur - 19.00 uur. In het weekend zijn er zelfgemaakte gehaktballetjes door Gijs. Tevens vinden mensen het fijn om hun verjaardag hier te vieren. Het is ook mogelijk om te biljarten of om spelletjes te spelen. Voor een ieder wat wils. #

Nieuwbouw tegenover Park Frankendael

Tekst: Ties van Dijk | Fotografie: via Marco van Zal

Heike Kamerlingh Onnes, natuurkundige en Nobelprijswinnaar, sprak tijdens zijn inaugurele rede in 1882 de historische woorden 'Door meten tot weten'. Aan de Kamerlingh Onneslaan worden zijn woorden letterlijk in de praktijk gebracht.

Met de ambitie om jaarlijks zo'n 7.500 nieuwe woningen te bouwen, heeft Amsterdam zichzelf verplicht ook te gaan verdichten. Om dat te kunnen bereiken wordt met intensief pas- en meetwerk zo veel mogelijk van de schaarse ruimte bebouwd. Waar op nummer Kamerlingh Onneslaan 40 ooit het postkantoor stond, en waarin later een bouwbedrijf was gevestigd, wordt nu een zes verdiepingen tellend appartementencomplex gebouwd, met op de begane grond bedrijfsruimte en wellicht horeca. Architect Marco van Zal zegt over de totstandkoming van dit complex HKO40 en de (architectonische) overwegingen daarbij: 'Samen met mijn zakenpartner

Jacco van Wengerden ben ik in 2018 begonnen aan dit project. Naar verwachting wordt het medio 2025 opgeleverd.'

Dat is een fikse periode, wat komt er allemaal bij kijken?

Marco: 'In tegenstelling tot een particuliere opdracht voor een woonhuis hebben wij hier te maken met een complexere opdracht. De bouwvraag, bestemmingsplanwijziging, inspraakprocedures en de bijbehorende bureaucratie nemen samen een klein jaar in beslag. Wij als bureau gaan ook niet over één nacht ijs en verdiepen ons eerst grondig in de geschiedenis van de bebouwde omgeving. We maken het

schetsontwerp, daarna een voorlopig en het definitieve ontwerp. Bedenk daarbij dat we op een bijzondere locatie bouwen, niet alleen vanwege de unieke ligging tegenover het park Frankendael, maar ook vanwege de gevarieerde omliggende straten met negentiende-eeuwse architectuur, Amsterdamse School en de Amsterdamse Uitbreiding Plan (AUP) architectuur.'

Wat zijn de uiterlijke verschillen van die drie architectuurstromingen?

Marco: 'De negentiende-eeuwse verticale woningen zijn doorgaans statig en ingetogen gedecoreerd door speklagen in het metselwerk. De Amsterdamse School kenmerkt zich door de moderne, expressionistische architectuur, groot maar niet massief, gebruikmakend van baksteen in decoratieve patronen, zowel in motief als in reliëf. Vaak met plastische gevels en speelse indelingen. De AUP grondgebonden woningen kenmerken zich door horizontalisme en soberheid, dat is niet zo verwonderlijk in de wederopbouwperiode waarin de bouwmaterialen schaars en kostbaar waren en er haast moest worden gemaakt met het bouwen.'

Hoe kenmerkt jullie ontwerp van HKO40 zich in deze gemêleerde omgeving?

Marco: 'Het aardige is dat collega Jacco en ik elkaar qua stijl aanvullen. Jacco is meer van het uitbundige, met plastieke en bijzondere vormen, ik ben meer modernistisch met heldere, kubistische vormen. Die synergie vind je terug in ons definitieve ontwerp. Opvallend aan de ligging van HKO40 is de gerichtheid op Park Frankendael, waarmee het met zijn open gevel direct communiceert. De bestaande bebouwing daarentegen ligt allemaal met de kopgevels gericht naar het park. In de materialisatie van de gevel valt het metselwerk op, waarbij we ons hebben laten inspireren door de Amsterdamse School.'

Marco van Zal bij metselwerk

Wat valt er te zeggen over volume en massaliteit?

Marco: 'De footprint van het zes verdiepingen tellende, 19,5 meter hoge HKO40 is net zo groot als het postkantoor van destijds. De opbouw daarentegen is kleiner. De voorgevel aan de parkzijde verspringt, nijgt wat naar voren, al met al toont het gebouw daardoor minder massief, dat is ook een kenmerk van de Amsterdamse School.'

Voor wie wordt HKO40 gebouwd?

Marco: 'De tien appartementen zijn onderverdeeld in zes vrije sector en vier middenhuur. Ze zijn dus zeer geschikt voor de leraar, politieagent, fysiotherapeut en verpleegster die hun heil nu meestal buiten de stad moeten zoeken.'

Hoe lang denk je dat HKO40 mee zal gaan?

Marco glimlachend: 'Ik ga ervan uit dat dit gebouw er wel honderd jaar zal staan. Met een ervaren aannemer en de juiste materiaalkeuzes heb ik daar alle vrouwen in.' #

Artist impression van HKO40

Voor een wandelaar valt er veel architectuur te genieten in Oud-Oost en Watergraafsmeer. Denk daarbij aan leuke details, stijl, inpassing, materiaalgebruik, ritme en maat in de gevel.

Deze rubriek licht dat uit en laat ook meer weten over de ontwerper van het object. Naast al lang bestaande bouwwerken komen ook vernieuwing en toevoegingen aan de orde.

Brug, plein en straat van Berlage

Tekst: Robert van Andel | Fotografie: Henk Pouw

De bakstenen gebouwen van Berlage werden honderd jaar geleden gemetseld en bepalen het straatbeeld op verschillende plekken in Oost. Hij drukte zijn stempel op de Transvaalbuurt, maar ontwierp ook de brug die Oost verbindt met de Rivierenbuurt.

De Berlagebrug met een beeld van Hildo Krop op de toren

Het prachtige trapportaal van het vijfde woongebouw Steve Bikoplein nr. 4, 6 en 8 is een monumentale aandachtstrekker. Als dit portaal je eenmaal opgevallen is, zie je het iedere keer dat je er langs komt. De twee rechthoekige, iets taps toelopende granieten zuilen voor het gebouw worden geflankeerd door twee rechthoekige halfzuilen die de hoek vormen van portaal naar gevel. Alle vier zijn zij gehouwen uit één stuk graniet met een eveneens vierkant uitkragend gedecoreerd kapiteel dat overgaat in een kubus. De middelste zuilen zijn verhoogd met opnieuw twee vierkante zuilen in de hoeken naar de gevel op de eerste etage. De drie massale granieten dragende dwarsbalken, twee lager zijdelings en een middelste hoog, maken het beeld compleet. De vormentaal is niet op Grieks-Romeinse voorbeelden geïnspireerd maar wellicht op andere oude culturen uit Midden-Amerika of het Nabije-Oosten.

... een uiting van het radicaal liberalisme

Het is een vormentaal die associaties oproept met de tekeningen van Hergé in de avonturen van Kuifje, bijvoorbeeld 'De Zonnetempel'. De onverzettelijke, onverwoestbare wachters met hun subtiele decoraties vormen al honderd jaar de toegang tot dit blok woningwoningen. De architect was Petrus Hendrik Berlage (1856-1934).

Neostijlen

De andere delen van de gevel van het woongebouw zijn ook zorgvuldiger gedetailleerd dan in andere woningblokken aan het plein en in de buurt. De drie gemetselde gewelfde balkons boven het portaal tussen de iets vooruitspringende erkers, de bovenlichten met fijnmazige

glasverdeling, de verspringingen in de raampartijen en de gevelafwerking bij het dak zijn alle tekenen van een zoektocht naar nieuwe vormen in de bouwkunst om los te komen van de 19e-eeuwse neostijlen. In het geheel van de gevel blijft het portaal toch het echte hoogtepunt.

Kwaliteitsslag

De neiging is groot het portaal te zien als de 'kers op de taart' die Berlage plaatste aan het centrale plein in het door hem ontworpen stratenplan van de stadsuitbreiding Transvaalbuurt. Hierbij week hij af van het volgen van de oude poldersloten zoals veelal gebruikelijk in de 19e-eeuwse ring van stadsuitbreidingen. Hij koos voor gevarieerde zichtlijnen met pleinen en knikken in het verloop van de wegen.

Ook de grote woonblokken in opdracht van woningbouwverenigingen wijkten opvallend af van de eerder in de Oosterparkbuurt gerealiseerde stadsuitbreiding met kleinschalige woningbouw door particuliere investeerders voor de verhuur. De overheidsfinanciering van woningbouw voor de werkende klasse door woningbouwverenigingen maakte deze schaalvergroting en kwaliteitsslag mogelijk. De betekenis van de eerste woningwet van 1902 is hierin ook nu nog overduidelijk en het hele project Transvaalbuurt is een uiting van het radicaal liberalisme dat Berlage aanhing. Tussen radicaal liberalisme en de latere sociaal democratie bestaat zeker op het gebied van de volkshuisvesting verwantschap.

Hoek Linnaeusstraat Pretoriusstraat

De woningblokken bij de T-kruising Pretoriusstraat/Linnaeusstraat zijn ook van de hand van Berlage. Wie met de rug naar het huidige Oostpoort vanaf de Linnaeusstraat de Pretoriusstraat in kijkt, ziet meteen de kwaliteit van deze toegang tot de Transvaalbuurt. Door

extra plooïing van de beide gevels aan de Linnaeusstraat links en rechts van de Pretoriusstraat wijken deze terug en geven zij ruimte om de toegang tot deze hoofdstraat van de wijk te accentueren. De rechte hoeken zijn verzacht, enerzijds met uitspringende erkers onder een hoek van 45 graden en anderzijds bij de inspringende hoeken door de gevels in een lijn van 45 graden naar voren te plaatsen. De raampartijen zijn allemaal gelijk en hebben steeds een natuurstenen tussenpilaar met bovenaan een versiering. Trappenhuizen zijn in gevelrondingen ondergebracht met smalle ramen voor lichtinval. De begane grond heeft een heel eigen opzet met grote winkelruiten en daartussen pilaren van bijzonder ontwerp: een forse recht omhoog gaande schacht met boven ooghoogte drie verdikte halfringen met toenemende diameter. Door verrommeling met verf op natuursteen bij de Febo-zijde en de enkele tientallen jaren geleden aangebrachte luifel aan de Kwekkeboom-zijde is het visuele effect van het ontwerp op straatniveau helaas grotendeels teniet gedaan.

De Amsterdamse Genius

De naam van Berlage is voor velen vooral gekoppeld aan zijn beursgebouw aan het Rokin, en zijn verbluffende, prachtige, laatste meesterwerk het Kunstmuseum Den Haag. Maar hij onder andere ook de architect van blokken arbeiderswoningen in de Indische buurt

aan de Molukken- en Balistraat bij het Javaplein. In het dagelijkse spraakgebruik in Amsterdam is de Berlagebrug de aanduiding voor een hoofdroute van en naar een bestemming zonder dat bewust aan de architect Berlage gerefereerd wordt. Berlage was verantwoordelijk voor de aantrekkelijke esthetische vormgeving van de in 1932 opgeleverde brug die één geheel vormt met de Schollenbrug over de Watergraafmeerse Ringvaart in de Weesperzijde en de voorzieningen voor roeiverenigingen. Berlages naam werd aan de brug verbonden als eerbetoon voor zijn bijdragen aan de grote vooroorlogse stadsuitbreidingsplan Zuid en het Mercatorplein in Amsterdam West. Hildo Krop is de beeldhouwer van het op de toren van de brug aangebrachte beeld van een uit het water verrijzende vrouw 'De Amsterdamse genius'. De brug is tegenwoordig een rijksmonument.

Nieuwe ogen

Bij nieuwbouw in de stad verandert het straatbeeld en daarmee de stenige coulissen waarbinnen de stad zich toont. Vrijwel iedereen heeft op zo'n verandering – stilzwijgend of hardop – een oordeel, positief, genuanceerd of kritisch. Maar ook het oude bekende kan met nieuwe ogen aandachtig bekeken worden en plezier geven, vergelijkbaar met een kind dat zich de vormen inprent van een omgeving die al lang bestaat. #

Het gebied van de Transvaalbuurt heette oorspronkelijk de Over-Amstelse polder, letterlijk gelegen aan de andere zijde van de Amstel. Het hoorde tot 1896 bij de uitgestrekte gemeente Nieuwer-Amstel, ten zuiden van de stad en aan de westkant van de rivier. Deze polder werd door Amsterdam geannexeerd met het oog op de noodzakelijke stadsuitbreiding. Na nog een aantal Amsterdamse gebiedsuitbreidingen waar nu de wijken OudZuid met het Concertgebouw, de Rivierenbuurt en Buitenveldert liggen, is de naam Nieuwer-Amstel vervangen door Amstelveen. De Grensstraat tussen Weesperzijde en Wibautstraat en het in neo-Hollandse Renaissance stijl opgetrokken voormalige gemeentehuis van Nieuwer-Amstel aan de Amsteldijk zijn nog bestaande getuigenissen van dit verleden.

Trapportaal van Berlage aan het Steve Bikoplein

OBA steeds belangrijker ontmoetingsplek

Tekst: Arie van Tol | Fotografie: Eddy Ellert

Regelmatig verschijnt er in Dwars een artikel over een culturele activiteit die plaatsvindt in een van de bibliotheken van Oost. De Openbare Bibliotheek Amsterdam (OBA) is dit keer zelf het onderwerp, met name dan de vestigingen OBA Linnaeus en OBA Javaplein.

OBA Javaplein: populair om te werken of te ontspannen

Bibliotheken beperken zich al lang niet meer tot het uitlenen van boeken en ander mediamateriaal. Ze bieden ook plek aan buurtbewoners om bij een koffie achter een krant of laptop te zitten. Bovendien kunnen buurtbewoners deelnemen aan diverse activiteiten, zowel regelmatig terugkerende als incidentele. Ook hun kunst kunnen bewoners eventueel via een OBA tonen.

Er zijn in Amsterdam en omstreken wel 29 OBA-vestigingen. Simcha Tas ontwikkelt – samen met haar collega Gwen Morice – voor de drie bibliotheken in Oost en Diemen het buurtgericht werken van de OBA. Welke nieuwe activiteiten zijn te verwachten de komende tijd is hieronder te lezen.

Maar ook wat er al was en doorgaat in 2025.

Simcha begint enthousiast: 'Ik heb net gesproken met mensen van Geluiden uit Oost. Een cursus podcast maken gaat definitief door. Vijf dinsdagen gaan kinderen in OBA Javaplein begeleid worden bij het maken van een eigen podcast. Op de website Geluiden uit Oost zal het resultaat te horen zijn.' De OBA zelf organiseert, maar vaker ligt een vorm van samenwerking ten grondslag aan een cursus of activiteit. 'Het klimaatcafé bijvoorbeeld organiseert de OBA samen met Stichting Klimaat en de Eester, buurtcoöperatie in het Oostelijk Havengebied. De klimaatgesprekken zijn bedoeld voor alle

leeftijden, de grote zorgen die mensen hebben om het klimaat worden gekalmeerd door er over te spreken. Het is nadrukkelijk geen actiebijeenkomst.'

'Over de toekomst van Amsterdam gaan de dialogen bij Socratic Design, voor volwassenen en ook weer in OBA Javaplein.' Speciale vermelding verdient wat betreft Simcha de Maffia-avond: 'Het is een psychologisch spel voor jongeren, en uitdrukkelijk ook voor buitenlanders. Engels is de voertaal. Het is gratis en er zijn hapjes en drankjes. Bij vorige afleveringen zeiden meerdere deelnemers na afloop zich door het spel minder eenzaam te voelen.' De aankondiging van de Maffia-avond – die van 24 januari – is in OBA Javaplein zelf overduidelijk aanwezig: een affiche met een lange tekst, zowel in het Nederlands als in het Engels. Nog niet bekend zijn data van volgende avonden.

'Voor OBA-Javaplein is informatie over activiteiten te vinden bij de Indische Buurtbalie (ibuurtbalie.nl). Maar vaak raken mensen op de hoogte via hun netwerken. Zeker ook bij het vaste aanbod van de OBA-vestigingen.'

In OBA Linnaeus volgt in het voorjaar weer een reeks bijeenkomsten van Wij Ouder Wijzer – zie elders in deze Dwars -. Ook in OBA Linnaeus is er Bieb in bloei, in samenwerking met Buurtcampus Oost (studenten van de Hogeschool van Amsterdam), eens per week. Onderdeel daarvan is de Stekjeskast die een sociaal duurzame en educatieve functie heeft. Bewoners kunnen gratis stekjes ruilen of meenemen.

Niet weg te denken uit OBA Linnaeus is Schrijvers & Soep: elke vierde donderdag van de maand om 19.00 uur is er een gesprek met een schrijver over zijn/haar net verschenen boek. Daarbij is er gratis soep.

Simcha besluit even positief als ze begon: 'Er gebeurt al veel, maar er komt zeker nog meer aan activiteiten in de OBA-vestigingen van Oost!' #

OBA Linnaeus organiseert wekelijks:

- Badmintonclub: maandag van 14.30-16.00
- Jeu de Boules (buiten): maandag van 14.30-16.00
- Meditatie-workshop: elke tweede dinsdag van de maand van 09.30-11.00
- Oefenuur (onder begeleiding oefenen met taal, computer, internet, rekenen of geld): woensdag van 10.00-13.00
- Hulp bij digitaal (voor vragen over de digitale overheid, internet, e-mail, tablet of smartphone): woensdag van 10.00-13.00

OBA Javaplein organiseert wekelijks:

- Gouden Dans / 'De vrije stad': maandag van 14.30-16.00
- Maakplaats / Kunst en techniek / Buig krom wat recht: maandag van 15.00-17.00
- Hulp bij digitaal (voor vragen over de digitale overheid, internet, e-mail, tablet of smartphone): dinsdag van 10.00-13.00 en van 13.30-17.00, woensdag van 14.00-17.00 en donderdag van 13.30-17.00
- Oefenuur (onder begeleiding oefenen met taal, computer, internet, rekenen of geld): dinsdag van 10.00-13.00 en van 13.30-17.00, woensdag van 14.00-17.00 en donderdag van 13.30-17.00
- Taalcafé (beter Nederlands leren spreken): woensdag van 10.00-11.30
- Maakplaats / Maak je buurt / Ontwerp je eigen 3D-bloempot: donderdag van 15.15-17.15

Sport en bier een perfecte combinatie

Tekst: Jim Jansen | Fotografie: Eddy Ellert

Journalist Jim Jansen en fotograaf Eddy Ellert begeven zich door Amsterdam-Oost en komen bekende en onbekende buurtgenoten tegen. Deze keer bezoeken ze Peter Becker, een sportende barman of iemand die even goed bier tapt als baantjes trekt.

Het was nog even lastig om een plek te kiezen om Peter te fotograferen, want we hadden opties te over. De Jan Schaeferbrug bij de Javakade, waar hij in de zomer altijd zwemt, de Jaap Edenbaan, waar hij schaatslessen verzorgt of toch de molen van het proeflokaal van Brouwerij het IJ? Het werd optie twee waar het op deze januari-avond gezellig druk is met schaatsliefhebbers.

Waarom is sport eigenlijk zo mooi vragen we hem, de man die elke dag in beweging is en eigenaar is van het platform sportismooi.nl. 'Het is mijn motto en tevens mantra voor het leven,' zegt hij in onvervalst Amsterdams. 'Sport is veel meer dan bewegen alleen. Het is de puurste vorm van ontspanning door inspanning. Het lichaam in beweging zetten, uitdagen, moe-maken en belonen,

afzien en herstellen. Je werkt aan een beter fundament voor het dagelijks presteren in welke vorm dan ook.' Peter is de man niet alleen van woorden, maar ook van daden, horen we. Hij fietst, schaatst, loopt vrij hard en zwemt ook nog eens zonder problemen drie kilometer in open water.

Eddy en ik zijn daarom op zijn zachtst uitgedrukt nogal verbaasd dat iemand die zo van bewegen houdt ook verstand heeft van bier en liefhebber pur sang is. 'Sport en bier is feitelijk op vele vlakken een perfecte combinatie,' zegt hij op welhaast Cruyffiaanse wijze. 'De beleving van... Als beloning voor noeste arbeid, maar ook als spraakwater na het bewegen. En stiekem zijn de koolhydraten en suikers - bij matige inname - goed voor het herstel.'

We moeten door en kennen zelf uiteraard de Zatte, Ijwit en Columbus van de brouwerij die we, met mate natuurlijk, graag drinken. Heeft hij zelf een favoriet

bier? 'De IPA. By far! De smaaksensatie die springt van bitterheid, frisheid en fruitigheid. Een feestje in de mond. Zalig!' #

Peter Becker bij de Jaap Edenbaan

Stille wateren, diepe gronden

En toen...

Tekst: **Melissa Plomp**
Illustratie: **Ruud Meijer**

Als je in 1573 de Watergraafsmeer in zou wandelen, zou je een nat pak halen. Op deze plek ligt dan een groot meer, het Diemermeer. De Tachtigjarige Oorlog woedt in de Lage Landen. De Spaanse troepen hebben Haarlem belegerd. Amsterdam en het overwegend katholieke Diemen liggen tegenover elkaar aan de oevers van het Diemermeer, beide Spaans gezind. Langs het Diemermeer beschermt de Diemerzeedijk het binnenland en de stad tegen de Zuiderzee. Vanuit de omliggende gebieden en vanaf zee bestoken de Geuzen Amsterdam. Het gaat er grimmig aan toe en een verstandig mens

zou het Diemermeer beter mijden.

Diederik Sonoy is een wrede Geuzenleider. Iemand waar je niet mee moet spotten. Heeft hij in november niet nog alle Franciscaner monniken uit Ransdorp laten martelen en ophangen? In de verte, tegenover de Diemerzeedijk steekt nog triest de stompe toren van het nu vrijwel verlaten dorp, boven het landschap uit. Nee, Sonoy kun je maar beter te vriend houden en als katholiek niet tegenkomen. Maar zijn mannen gaan voor hem door het vuur. Zo hebben ze er onder zijn leiding onlangs ook voor gezorgd dat de Spanjaarden hun beleg op Alkmaar opgaven. Sonoy loopt voor zijn manschappen heen en weer. 'Mannen, ik weet dat we

het afgelopen december al eens een keer geprobeerd hebben. Maar zolang die vuile Spanjolen hun troepen vanuit Utrecht kunnen blijven bevoorraden, zullen zij het beleg van Haarlem niet opgeven. Het Diemermeer en de Diemerzeedijk zijn de laatste schakel die wij moeten veroveren. Daarna zullen de Spaanse troepen omsingeld zijn. Dit keer zullen we winnen!' Een gejuich gaat op onder de mannen. Het is maart 1573. Onder de dekking van het ochtendschemer vallen de Geuzen de Diemerzeedijk vanaf de Zuiderzee aan.

Misschien zijn ze al verraden? In elk geval ligt er op het Diemermeer een Amsterdamse vloot op hen te wachten. Urenlang proberen de Geuzen de Die-

merzeedijk in handen te krijgen. Zodra ze door weten te stoten naar Amsterdam, is de dijk en het Diemermeer van hen. Maar ze lijden grote verliezen. 'Terugtrekken!' roept Diederik Sonoy en zijn commandanten herhalen het bevel. Ze zitten in het nauw. De Geuzen rennen voor hun leven naar enkele van hun schepen die nog in de Zuiderzee dobberen. 'Ga! Ik houd ze tegen!' Eén Geus houdt stand op de dijk. Het is Jan Haring uit Hoorn. In zijn eentje weet hij de Spaanse belagers lang genoeg op afstand te houden om de rest van de Geuzen de kans te geven zichzelf in veiligheid te brengen. Sonoy en de opstandelingen varen veilig de Zuiderzee op. Pas als Jan Haring ziet dat zij buiten schotafstand zijn, duikt hij zelf vanaf de dijk de zee in. Door een regen van Spaanse kogels weet hij naar de veiligheid te zwemmen.

In de nacht van 2 op 3 juni doet Sonoy een nieuwe poging om de dijk en het meer te veroveren. In het holst van de nacht verrast hij de Spaanse compagnie. Met achthonderd man weet hij versterkingen op te werpen en bezet hij de Diemerzeedijk ter hoogte van de Ypsestersluis. Gejuich stijgt op onder de Geuzen. Amsterdam ligt onder handbereik! #

Maar ze juichten te vroeg. Amsterdam had de dijk van de Diemermeer doorgestoken ter hoogte van de huidige molen De Gooyer. Waar nu de Watergraafsmeer ligt, doemde een vloot met schepen en galeien op. Kanonnen bulderden. Er braken felle gevechten uit. De Geuzen hielden stand, maar wisten niet verder naar de stad op te rukken. Op 13 juni 1573 gaf Haarlem zich over. De bezetting van de Diemerzeedijk had geen zin meer. Op 17 juni vertrokken Sonoy en zijn Geuzen. Het gebied werd een soort niemandsland.

Boek & Oost

Tekst: **Redactioneel** | Illustratie: **Judith Lammers**

Onze lokale boekwinkels liggen vol met werk van schrijvers uit Oost en schrijvers over Oost.

Professionals en amateurs, grote namen en obscure dichters, fictie en non-fictie, rijp en groen, bestsellers en winkeldochters. In Dwars schrijven we al regelmatig over boeken en we krijgen steeds meer verzoeken om aandacht voor nieuwe publicaties. Daarom starten we in het volgende nummer een vaste boekenrubriek: *Boek & Oost*.

Met ingang van Dwars 248 is pagina 9 de plek voor, afwisselend, boekbesprekingen, aankondigingen en schrijversinterviews. Ons criterium: recent verschenen en een connectie met Oost.

Bent u zo'n schrijver? Kent u zo'n schrijver en zijn/haar werk? Laat het ons weten! Mail ons o.v.v. *Boek & Oost*: dwarskrant@gmail.com.

Oost-online

Onder de titel *Boek van de Week* besteedt oost-online aandacht aan literatuur: boekbesprekingen door medewerkers van de boekwinkels in Oost. De titels en schrijvers hoeven geen link met ons stadsdeel te hebben.

Rob Zwetsloot maakt voor datzelfde oost-online gefilmde interviews, vaak ook met een boek en de schrijver daarvan als onderwerp.

Schrijvers uit Oost

Het project 'Schrijvers uit Oost' heeft jaren geleden geleid tot een drietal verzamelbundels geleid met de titels *Oost*, *Meer Oost* en *Door Oost*. De verhalen waren allemaal van schrijvers die toen in Oost woonden. Wellicht doen velen van hen dat nog altijd.

Maaïke Bergstra is één van de initiatiefnemers van genoemd project. Al jaren lang heeft zij interviews met schrijvers over hun net verschenen werk in OBA Linnaeus. De literaire reeks heeft de titel *Schrijvers & Soep*: elke vierde donderdag van de maand van 19 tot 20 uur, met soep vooraf.

Volg de veren van de raaf

Tekst: **Melissa Plomp en Li Yao Hoekstra** | Fotografie: **Melissa Plomp**

In het Wereldmuseum Amsterdam opende in december een nieuwe kindertentoonstelling: Raad van de Raaf. De vorige twee kindertentoonstellingen, Ziezo Marokko en Sabi Surname, waren een groot succes. Li Yao Hoekstra (10), frequent museumbezoeker uit Oost, ging kijken of deze tentoonstelling ook de moeite waard is.

Li Yao en zijn broer Jip met een luisterboek van kunstenares Bolatta

‘Volg de veren’ raadt de vrouw bij de entree aan. Li Yao is al vaak genoeg in dit museum geweest en rent, zonder op de veren te letten, rechtstreeks naar de ingang van Raad van de Raaf.

Geheime deur

Li Yao: ‘Eerst krijg je een filmpje te zien. Daar leggen ze uit wat de Raad van de Raaf is: een club kinderen die probeert de natuur te helpen en verbeteren. Uiteindelijk kom je via een geheime deur in een ijsberg terecht. Nee, niet echt natuurlijk, ga maar kijken, het is een verrassing. En dan ben je in Groenland. De tentoonstelling gaat over verschillende Groenlanders. Dat is omdat Groenland al veel merkt van de klimaatverandering. Er

ligt veel minder ijs en sneeuw en dat beïnvloedt het leven van de mensen.’

Minder zielig

‘Het leukst van de hele tentoonstelling is misschien wel de kajak, een soort kano. Er wachten dan ook veel kinderen op hun beurt. Je moet proberen je balans te houden en tegelijkertijd te roeien. Zo lang mogelijk. Dat is erg lastig. Zo’n kano wordt ook gebruikt door Lars, een jager en visser. In Groenland eten ze voornamelijk vis en vlees. Planten groeien er bijna niet, omdat het er zo koud is. Groente en fruit is daar dus heel duur. Voor het vlees moeten ze jagen. Dat is normaal best zielig. Ze eten daar dieren die wij niet zouden eten, zoals rob, rendier,

walrus en walvis. De Groenlanders schieten niet meer dieren dan ze nodig hebben en ze gebruiken ook alles van het dier. Zo maken ze beeldjes van de botten en gebruiken ze de huiden voor kleding.’ Dat maakt het jagen minder erg.

Groeiend kunstwerk

‘Kunstenares Bolatta maakt kunst over klimaatverandering. Je kunt meewerken aan een van haar kunstwerken. Er is een workshop waarbij je op een gekleurd papiertje je favoriete natuur tekent: een bos, water, wolken... Daarna rol je het papiertje op en knoop je er een touwtje omheen. Dan blaas je een wens voor de natuur door het rolletje. De papierrolletjes hangen de mensen van het museum op in een groot, groeiend kunstwerk.’

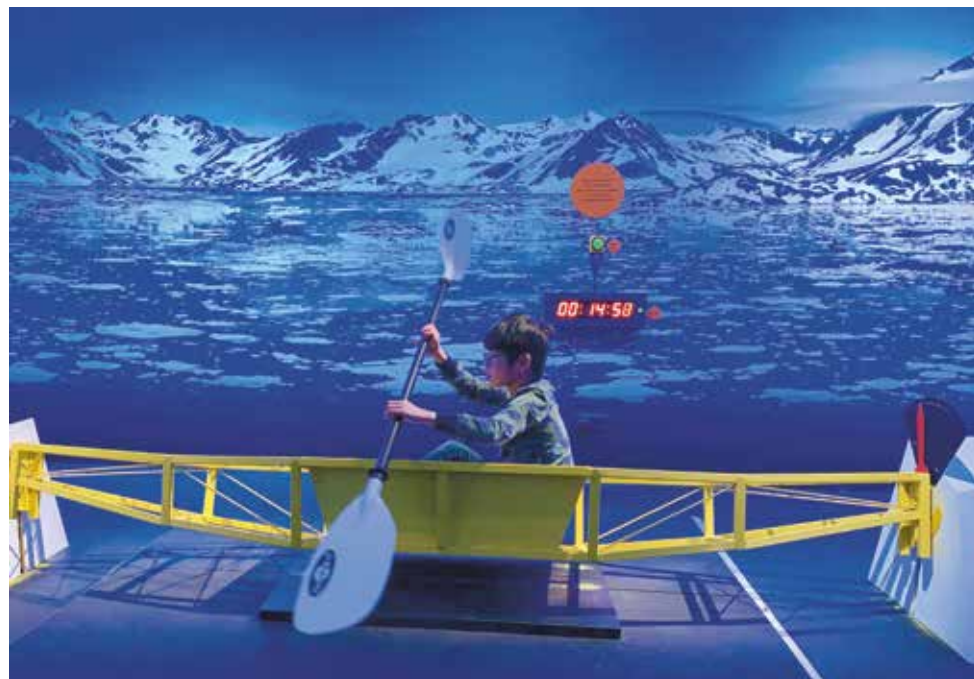
‘Je moet de natuur goed verzorgen en niet vervuilen’

Er is nog veel meer. Je kunt mee op de hondenslee van Malik. Koken voor het verjaarsdagspartijtje van Kuluk. In de centrale ruimte worden live verhalen verteld. En je kunt naar het hoofdkwartier van de Raad van de Raaf, waar je zelf je klimaatplannen kunt bedenken en delen. Als je vier keer bent geweest en vier stempels hebt verzameld, word je zelf lid van de Raad van de Raaf.’

‘De tentoonstelling leert je dat je alleen van de natuur moet nemen wat je nodig hebt en niets moet verspillen. Je moet de natuur goed verzorgen en niet vervuilen. Anders hebben wij zelf geen eten meer.’

Ik denk dat Raad van de Raaf zeker ook weer een succes wordt. Ik wil graag terugkomen, om alle stempels te halen, meer te leren, te zien en te doen.’ #

Raad van de Raaf: open op zat-zon en in schoolvakanties, amsterdam.wereldmuseum.nl

Het is lastig om je evenwicht te houden in een kajak

Lidwina in Wonderland

Tekst en fotografie: **De Rode Loper op School**

De Rode Loper op School is een kersvers educatief programma gestart, genaamd: ... in Wonderland.

Alice volgt een wit konijn dat enorme haast heeft en Wonderland intuïmeelt, een wereld waar alles anders is. Ze verandert in een reus, praat met een kat, krijgt een lange nek en speelt croquet met de hartenkoningin. Een wonderlijk verhaal, niet zo gek dat veel hedendaagse kunstenaars zich laten inspireren door de avonturen van Alice.

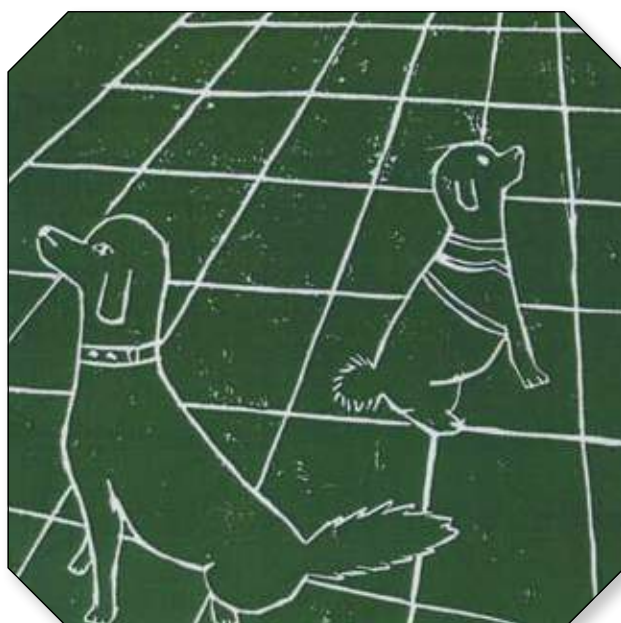
Fantasie

Fotograaf en kunstdocent Annegien Haselager bespreekt in haar lessen kunst van bekende surrealisten. In surrealistische kunst van bijvoorbeeld Magritte, Man Ray, JR en Teun Hock, krijgt de fantasie de vrije loop. Dan gaan de kinderen zelf aan het slag, ze worden op de foto gezet, ze leren de techniek en eindeloze mogelijkheden van collagekunst.

Kinderen leren over standpunt, perspectief en compositie. Hoe maak je een vervreemdend beeld? Al associërend ensceneren ze een foto in de omgeving van de school. Kinderen leren vooral vergroten en verkleinen. Als je jezelf uit een foto knipt kan je als een reus tegen een gekanteld schoolplein leunen. Of je zit aan de rand van een knikkerpotje dat ineens een zwembad blijkt te zijn.

Kinderen plaatsen zichzelf in een wereld waar alles kan én mag. In de laatste les worden de foto's bekeken en verzinnen de kinderen grappige teksten bij hun collage-kunst. Welkom in de wonderlijke wereld van... de leerlingen van groep 7 van de Lidwina-school. #

Vorig jaar hebben zijn de honden van het Flevopark op de foto gezet door de leerlingen van de Soembawa dependance van het Montessori Lyceum Oostpoort. Zij maakten kennis met de hondenbezitters en hadden tijdens het fotograferen leuke gesprekken. De foto's zijn omgezet in tekeningen en daar komen deze lino'sneden van.

U ziet hier het werk van Kateryna, Shirin, Gloria, Rustam Rahimi, Murat Korkmaz, Nastia, Alya, Jackline O, Ousmatu, Salma, Ibrahimmet Kherhat, Gene, Yasmina, Amy, Stem en Marsil Mousa.

Kunstdocent Ferry van Schaick in samenwerking met Marleen Tuinhout.

VAN
HET

FLEVOPARK

Aan de slag op stageplek in Oost

Tekst en fotografie: Ellen Ros

Taalschool SIPI (Stichting voor Interculturele Participatie en Integratie) is het jaar begonnen in de nieuwe vestiging aan de tweede Oosterparkstraat 246, de voormalige pastorie. Alles staat nog in dozen, muren strak in de verf. De eerste leslokalen zijn al in gereedheid voor de cursisten die, onder andere, Nederlands leren als tweede taal (NT2). Voor deze cursisten wordt nu een oproep gedaan en Marthe Wittkamp legt ons uit wat Oost voor deze cursisten kan betekenen.

Er zijn genoeg ondernemers in Oost die wat extra handen kunnen gebruiken. Personeel vinden is best lastig. Wat kan er mooier zijn dan een aantal uur (een dagdeel) in de week een gemotiveerde vrijwilliger wat klussen te geven en tegelijk de Nederlandse taal bij te spijkeren?

Goede match

Veel cursisten van SIPI die al bezig zijn met het Nederlands leren, willen dolgraag aan de slag. Ze willen meer integreren in de buurt waar ze wonen en ze weten dat werken een geweldige opstap is. Ook om hun sociale kring uit te breiden. Maar er is een drempel om te solliciteren, en dat komt niet alleen door de taal. Cursisten weten soms niet goed hoe ze een plek moeten zoeken waar ze kunnen helpen en zelf oefenen met de taal.

SIPI helpt hierbij. Marthe (Taal in de buurt-coach): 'De stages zijn niet verplicht maar we merken dat cursisten uit zichzelf enorm gemotiveerd zijn om aan de slag te gaan. Wij helpen ze naar een stage die aansluit bij hun interesse en vaardigheden. We bereiden ze voor op het sollicitatiegesprek en oefenen daar ook mee. Wij leggen ook het contact met

ondernemers om een zo goed mogelijke match te maken. Ook zorgen we ervoor dat er duidelijke afspraken gemaakt worden die ook zwart op wit komen. De bedoeling is dat de cursist een logboekje bijhoudt tijdens de stage en uiteindelijk in zijn taalklas ook een presentatie geeft over de stage, natuurlijk in het Nederlands. Uiteindelijk wordt de stage afgerond met een eindgesprek.

'Cursisten zijn uit zichzelf enorm gemotiveerd om aan de slag te gaan'

Voor de duidelijkheid: voor een geschikte stageplek is direct klantcontact niet per se nodig maar het is wel belangrijk dat de stagair kan oefenen met de Nederlandse taal en dus niet een hele middag in een magazijn zit. Voorbeelden zijn: werken in de bibliotheek, koffie zetten, werken in een buurtrestaurant of een winkel. Soms lukt het om vanuit de stage door te stromen naar een baan maar dat is geen uitgangspunt.'

Praktijkvoorbeeld

Jordi Hendriks woont in Amsterdam-Oost maar heeft zijn droom gerealiseerd in Weesp: een eigen patisserie en chocolaterie in het hartje van de oude stad. 'Dit werk is een ambacht, het is handwerk en dat leer je alleen maar in de praktijk.' Zijn opleiding volgde hij in Amsterdam. Jordi heeft vaker met stagiaires gewerkt en weet meteen wanneer de echte motivatie er is om verder te gaan in dit vak. Vorig jaar zomer kreeg hij een telefoontje van SIPI. Na de zomer had hij tijd om een stagiaire te begeleiden. Dat werd Diana, uit Roemenië. Ze sprak goed Engels en wilde graag iets doen in de horeca. Ruim twee maanden heeft hij haar begeleid: 'Ze heeft veel geleerd dat je niet uit een boek kunt leren, ook omgang met klanten. Ze was erg gemotiveerd. Ze heeft ook meegeholpen om deeg te maken voor de weespemoppen. Maar toen de drukke maanden aanbraken, had ik geen tijd om haar verder te begeleiden, ik heb een eenmanszaak. Met extra personeel had dat makkelijker gekund.'

Oproep

Ondernemers die een paar uur per

sipi.
Samen naar beter

Jordi Hendriks uit Oost begeleidde afgelopen najaar een stagiaire van Sipi

week een stagair(e) willen begeleiden: neem contact op met SIPI via email: info@sipi.nl, t.a.v. de taalschool. Of kom kennismaken op de Tweede Oosterparkstraat 246. #

50 jaar bij elkaar!

Tekst en fotografie: Anita Boelsums

'Wat is dat voor een gozer!?' Ik hoor het mijn moeder nog zeggen,' lacht Carla Fahrner-Geverdinck. Samen met Bert stapte ze op Schiphol uit het vliegtuig na een vakantie op de Canarische eilanden. Daar hadden ze elkaar ontmoet. Het was 1972 en het klikte.

Carla en Bert Fahrner-Geverdinck ontvingen een grote bos bloemen

'Ik had toen ook wel erg lange haren', zegt Bert, 'dus ik kan me die schrik wel een beetje voorstellen.' Na een verkeer van twee jaar trouwde het stel. En een paar weken geleden konden Carla en Bert hun inmiddels 50 jaar durende verbintenis feestelijk gedenken. Zeventwintig december was het de grote dag, ze zijn heerlijk met hun kinderen uit eten geweest. Een prachtige bos bloemen twee weken later uit handen van stadsdeelbestuurder Zeeger Ernsting verhoogde de feestvreugde. 'Ik ben niet echt van feesten,' zegt Carla nuchter, 'maar het is toch wel leuk om hier even bij stil te staan. En dan hebben we ook nog het cadeau: een weekendje Gent met mijn zoon en zijn vrouw.'

Geen eigendom

Carla (71) en Bert (78) wonen nu al 34 jaar in Betondorp. 'Dit is echt ons dorp. Toen wij hier kwamen wonen, liepen de ganzen nog over straat, bleven ze voor je deur staan of ze een stukje brood kregen.' Ze hebben twee kinderen, een zoon en dochter, en drie kleinkinderen. 'En sinds kort nog een bonuskleinkind van de nieuwe vriendin van mijn zoon.' Drie tot vier keer per week passen ze op en gaan ze met de kleinkinderen naar hun clubjes: de manege en judo. Carla is ook voorleesoma op school. En dan zijn er nog de vriendjes op de woensdagmiddag. Nee stil zitten doen ze niet. Vooral de hobby van Bert springt in het oog: autoracen met radiobestuurde raceauto's op rails. Zolang Carla hem kent is hij

daar serieus mee bezig, trainen en kampioenschappen in binnen- en buitenland. Hij bouwt de auto's ook zelf. 'Dat racen vraagt veel van je concentratie, vandaar dat ik erbij ben gaan tafeltennissen. Misschien klinkt dat raar, maar zo blijf je scherp,' vertelt Bert. Hij was tot zijn 61e belastingambtenaar, ging toen met de VUT en vanaf die tijd kan hij zich volop aan zijn hobby wijden.

'Elkaar de ruimte geven en niet bezitterig zijn'

Carla heeft 30 jaar zweminstructie gegeven. Toen haar knie wat lastig ging deed ze baliewerk bij, onder andere, Sportfondsenbad Oost. Ze herinnert zich hoe ooit Enith Brigitta stage bij haar liep voor een zwemonderwijsdiploma. 'Leuke tijden.' Het zwemmen zelf was ook haar grootste hobby, ze deed ook aan waterpolo.

Wat is het geheim van hun zo langdurend goede huwelijk? Tip? 'Elkaar de ruimte geven,' zegt Carla, 'niet bezitterig zijn. Bert ging vaak naar kampioenschappen in het buitenland, daar zat ik niet mee. En zelf ben ik ook wel met mijn dochter naar Amerika geweest om kennis te maken met haar schoonfamilie. Van die dingen. Je bent niet elkaars eigendom!' #

Bezwaar maken bij de Huurcommissie loont

Tekst en fotografie: Rose Bartholomé

Onlangs deed de Huurcommissie uitspraak in een zaak die een bewoner uit de Oosterparkbuurt aanhangig had gemaakt. De huurder had herhaaldelijk gebreken aan de woning gemeld en weigerde de jaarlijkse huurverhoging. De Huurcommissie was van mening dat het verzoek van de huurder redelijk was en verminderde vooralsnog de huurprijs met meer dan de helft.

De Huurcommissie is onpartijdig en onafhankelijk en biedt hulp als huurders en verhuurders het niet eens zijn over bijvoorbeeld de huurprijs of het onderhoud. Zij beoordeelt het geschil aan de hand van wet- en regelgeving en doet daarna een uitspraak waar beide partijen zich aan moeten houden. Anna, de huurder, ontvangt mij bij haar thuis. Ze wil liever niet met haar echte naam in de krant om de verhouding met de verhuurder niet nog meer te verslechteren.

Wat was de aanleiding om een beroep op de Huurcommissie te doen?

'De jaarlijkse huurverhoging was de druppel. Ik had veel overlast van onderhoudswerkzaamheden, onder andere lekkages en gevaarlijke elektra. Nog steeds zijn lopende klachten niet afgerond. Toen de verhuurder de huur wilde verhogen druiste dat in tegen mijn rechtvaardigheidsgevoel. Ik wilde nog één keer proberen om tot een oplossing te komen.' De Huurcommissie beoordeelt de feitelijke situatie. Als de verhuurder verantwoordelijk is, wordt die gesommeerd de gebreken te repareren. Zolang dat niet gebeurt is, krijgt de huurder huurverlaging. De meeste gebreken ontstaan na onderhoudswerkzaamheden. De verhuurder doet weinig eindcontrole na werkzaamheden. Het onderhoudsbedrijf vindt af als een opdracht klaar is, ongeacht of er nog onverwachte gebreken tevoorschijn zijn gekomen. Ook laat de afwerking vaak te wensen over.

Heb je een voorbeeld?

'Na werkzaamheden aan de douche van de bovenburen lekte 's avonds veel water via de verlichting uit het plafond in mijn douche. Een zeer gevaarlijke situatie wegens kortsluiting en brandgevaar. De oplossing van de verhuurder: de stroom uitzetten. Daar zit dan een werkende, alleenstaande moeder met een kind dat de volgende dag naar school moet. Uiteindelijk hebben een paar leden van de bewonerscommissie de verhuurder weten te bewegen tot actie en is er die avond nog iemand langs geweest.'

Wat was overlast?

'Onderhoudswerkzaamheden zijn per definitie lastig voor je als huurder. Je moet huisraad verplaatsen en je hebt geluidsoverlast. Na het werk ruimen ze slecht op waardoor je blijft zitten met extra schoonmaakwerk. Je moet steeds vrij nemen. De planning van het onderhoud is eenzijdig. Er is geen overleg over wanneer het schikt in verband met je werk. Je moet het als huurder maar allemaal geregeld zien te krijgen. Helaas zit je na het onderhoud met nieuwe gebreken omdat er zo goedkoop mogelijk oplossingen worden gekozen door de verhuurder. Je moet zelf steeds aan de bel trekken. Zelfs dan wordt het vaak niet verholpen.'

Hoe heb je het aangepakt?

'Via de bewonerscommissie kreeg

ik informatie over 'Wij weigeren de Huurverhoging'. Dat is een landelijke actie tegen de huurverhogingen in het algemeen. Je kunt verschillende redenen hebben om de huurverhoging succesvol te weigeren, zoals gebrekkig onderhoud aan de woning. Ik heb voor de zekerheid ook nog via een e-mail mijn bezwaar aan de verhuurder kenbaar gemaakt. De verhuurder reageerde hierop met de mededeling dat hij mijn huurverhogingsweigeringszélft aan de Huurcommissie zou voorleggen. Op advies van !Woon heb ik daarop mijn bezwaar bij/via de verhuurder ingetrokken. Als een verhuurder de Huurcommissie inschakelt, kijkt deze alleen of de verhuurder de juiste wettelijke procedures heeft gevolgd. Ze kijken dan niet meer naar de feitelijke gebreken. Het is daarom beter om als huurder zelf een procedure te starten bij de Huurcommissie. !Woon heeft mij hierbij geadviseerd.'

De Huurcommissie oordeelde in het voordeel van Anna. De jaarlijkse huurverhoging ging niet door. Zij kreeg zelfs tijdelijk een forse huurverlaging tot

de gebreken zijn verholpen. De huurcommissie bekijkt per gebrek hoeveel de huurverlaging bedraagt. Zij hebben daar vaste normen voor. Bij ieder gebrek dat verholpen is, mag de huur weer een beetje omhoog tot aan het niveau van vóór de jaarlijkse huurverhoging is. Zo'n gemiste huurverhoging werkt dus jaren door. De huurverlaging gaat in met terugwerkende kracht op de eerste van de maand waarin de gebreken schriftelijk bij de verhuurder zijn gemeld, tot een maximum van zes maanden. Het maximum van de terugwerkende kracht is zes maanden. Waar je wel op moet letten is dat je deze huurverlaging doorgeeft bij de Belastingdienst. Door de lagere huur heb je minder of geen recht op huurtoeslag. Als je dat niet zelf regelt moet je later een groot bedrag terugbetalen. Ondanks het wegvallen van de huurtoeslag had Anna voordeel van de huurverlaging.

Om een zaak bij de Huurcommissie in te brengen moet je de klachten van

tevorens schriftelijk aanklaarten bij de verhuurder. Dat kan via de e-mail of met behulp van een klachtenformulier op de website van de Huurcommissie. !Woon kan hierbij helpen. De verhuurder moet de gebreken binnen zes weken verhelpen. Als dit niet gebeurt kun je de Huurcommissie inschakelen. Op de website van de Huurcommissie kun je een formulier invullen met een beschrijving van de gebreken. Soms wil men nog aanvullende informatie. Daarna komt iemand van de Huurcommissie de zaak in ogenschouw nemen. Die persoon test en meet alles feitelijk. Dan volgt een voorlopige uitspraak op basis van die bevindingen. Beide partijen kunnen daar nog op reageren. Er kan ook een zitting volgen waar je je zegje kunt doen. De definitieve uitspraak krijg je schriftelijk. Anna werd in het gelijk gesteld. Bezwaar maken loont. #

Voor meer info:
<https://www.huurcommissie.nl/> en
!Woon: <https://www.wooninfo.nl/>

Bij Bosshardt biedt Betondorp een luisterend oor

Tekst: Jaap Stam | Fotografie: Frank Schoevaart

'Als je in een hoek gaat zitten, ben je verloren', zegt Peter van de Mark. Hij is vaste bezoeker van Bij Bosshardt, de buurthuis-kamer van het Leger des Heils in Betondorp, vernoemd naar de legendarische majoor Bosshardt (1913-2007). Van de Mark vindt er een luisterend oor en gezelligheid. Ruim drie jaar geleden is zijn vrouw overleden, ze waren meer dan vijftig jaar samen.

Gastvrouw Harna Huiting en vaste bezoeker Peter van de Mark

Gastvrouw en coördinator is Harna Huiting, een heilsoldaat die een afwisselende loopbaan in binnen- en buitenland achter de rug heeft. Haar hele leven heeft ze met mensen gewerkt. Ze was onder veel meer pastoraal medewerker, werkte in de winteropvang, de uitvaartzorg, de verstandelijk gehandicaptenzorg en de kinderopvang en ving uitgeprocedeerde asielzoekers op. Gespreksonderwerpen zijn gezondheid. Van de Mark komt net van de apotheek het klimaat, alledaagse beslomeringen en het nieuws. De huiskamer, afgelopen september geopend op Burendag, is van dinsdag tot en met vrijdag geopend van 9 tot 14 uur. Dinsdag staat stoelgym op het programma, woensdag haken en breien, donderdag zingeving en vrijdag is sjouldag. Er is een keur aan bordspellen en boeken.

Op de muur staat in grote letters 'Toeval bestaat niet! Er is iemand die het regelt. Een God die meer weet en ziet dan ik'.

Een uitspraak van Johan Cruijff in de huiskamer in de Brinkstraat 14. Over toeval gesproken. Huiting: 'Er stappen mensen binnen die door een onzichtbare hand zijn gestuurd, daar ben ik van overtuigd.' Van de Mark: 'Er is iets tussen hemel en aarde. Ik weet niet wat, maar er is iets.' Huiting: 'We hoeven niet op alles een antwoord te hebben, als we maar naar elkaar luisteren.' Aan de muur hangt een tegeltje met de spreuk 'Erger u niet, verwonder u slechts.' #

Drie keer Oost op ABFF

Tekst: Winnie van Heesch | Fotografie: Frank Schoevaart

Op zondag 9 februari wordt in OBA Oosterdok voor de negende keer het Amsterdams Buurt Film Festival (ABFF) gehouden. 'Een filmische reis door Amsterdam.' Dwars bekeek drie films uit stadsdeel Oost.

Foto Frank Schoevaart
De winnaars van het ABFF 2024

Het ABFF vertoont meer dan dertig films van Amsterdamse makers, over Amsterdamse buurten en hun bewoners. De films zijn gebundeld in 'cocktails' van vier tot zes films. Na elke serie kan het publiek in gesprek met de filmmakers. Dwars mocht in het prettig-chaotische

kantoor van het ABFF aan de Zeeburgerdijk alvast een speciale cocktail van documentaires uit Amsterdam Oost proeven. Heel uiteenlopende films, die toch steeds dezelfde vraag opwerpen: voor wie is de stad er eigenlijk?

Openbaar vervoer openbaar toegankelijk – Frits Wegenwijs

Is de stad er voor mensen met een fysieke beperking? Frits Wegenwijs volgt Eric Groot Kormelink op zijn tocht door het vernieuwde Amstelstation. Eric is al bijna zijn hele leven gebonden aan een rolstoel. Naast ervaringsdeskundige is hij beleidsmedewerker toegankelijkheid bij een belangenorganisatie. Dwars zal het eindoordeel van Eric niet spullen maar verklaart wel alvast dat een trap met geïntegreerde hellingbaan 'stramp' heet. En belooft plechtig daar nooit meer overheen te fietsen.

Nog geen schuurtje – Inna van den Hogen

Wie kan er nog een huis kopen of huren in de stad? Ymkje wel. Zij verkocht na haar pensioen haar huis in de binnenstad en betrok een nagelnieuw appartement op het Cruquiseiland. 'Het is een oase,' zegt ze, terwijl ze uitkijkt over de Entrepothaven waar haar man zijn dagelijkse rondje zwemt. Haar gesprekspartners, Ilse en Era, zijn hun huis in Amsterdam kwijtgeraakt. Veel pechfactoren waren daar niet voor nodig: een scheiding, inkomensverlies door Covid. En eenmaal economisch dakloos kom je bijna niet meer de woningmarkt binnen. Zeker niet op Cruquiseiland, waar nauwelijks voor lage en modale inkomens wordt gebouwd. En zo blijft de oase van Ymkje een fata morgana voor Ilse en Era.

De zinkende rafelrand – Mirte Jepma

Wil de stad écht iets leren van haar meest eigenzinnige bewoners? De gemeente wil Baaibuurt West ontwikkelen tot 'een eigenzinnige woonwijk met ruimte voor experimentele woonvormen.' Het wrange is: die eigenzinnige wijk was er al, maar wordt op dit moment ontruimd, gesloopt en waarschijnlijk begraven onder zeven meter zand. Mirte Jepma portretteert de mensen die in de loop van veertig jaar neerstreken in deze groene rafelrand. En daar als vanzelf bloeiende gemeenschappen vormden. Mensen zoals Jet en Dinant die als verlegen tieners in de studentenhuizen trokken en uitgroeiden tot drijvende krachten achter initiatieven als de buitenbioscoop en het muziekfestival. Marloes en Cyril die hun thuishaven vonden in kunstenaarsbroedplaats Fort Knox. En dan waren er de kippen en paarden die ongestoord rondscharrelden. Het Baaibuurtcollectief ontwikkelde samen met experts een alternatief stedenbouwkundig plan voor 1800 woningen en werkplaatsen. In harmonie met de bewegende bodem, natuur en bestaande sociale netwerken. Kunnen zij het zand nog keren?

Het ABFF zoekt nog vrijwilligers voor 9 februari. Ben je film liefhebber? Wil je samen met het ABFF team zorgen dat alles op rolletjes loopt? #

Meld je aan via abffaanmelden@gmail.com of bel 06 4122 1184. Informatie en tickets: www.abff.nl

Ode aan (Oost) Amsterdamse vrouwen

Tekst: Lennie Haarsma | Fotografie: Dineke Rizzoli en Frank Schoevaart

Zonder vrouwen zou Amsterdam niet kunnen bestaan. Hun aanwezigheid heeft de stad mogelijk gemaakt en gevormd. Maar in de geschiedenisboeken domineert het mannelijk perspectief. Daarom vindt van 14 december 2024 tot en met 31 augustus 2025 in het Amsterdam Museum de tentoonstelling *Vrouwen van Amsterdam - een ode* plaats.

Deze expositie is in het kader van de 750e verjaardag van Amsterdam. Het is een tentoonstelling met een aanloop. Op 8 maart 2024 lanceerde het Amsterdam Museum een online platform waarop iedereen een ode kon brengen aan een Amsterdamse. Dit lofdicht kon van alles zijn: een brief, een kunstwerk, muziek. In de tentoonstelling is het verhaal te zien van meer dan honderd vrouwen die actief zijn of zijn geweest in de stad. Van zichtbare vrouwen zoals Hedy d'Ancona of Sylvana Simons tot onbekendere vrouwen die je allemaal leert kennen in deze tentoonstelling. Elk van de vrouwen kreeg een ode van een fan.

Habiba van Stichting Prachtvrouw

Prachtvrouw

Twee vrouwen uit Oost verdienen extra aandacht op deze bijzondere tentoonstelling. Vrijwilliger ABC-De Regenboog Carin te Hoonte bracht een ode aan Habiba Bouanan en Dwarsredacteur Jaap Kamerling bracht een ode aan Hiltje Hetteema. Habiba is oprichter en directeur van de Stichting Prachtvrouw. Deze stichting

stelt zich ten doel om de vele Nederlandse vrouwen met een migratieachtergrond te ondersteunen in hun ontwikkel- en emancipatieproces. Carin over Habiba: 'Voor mij ben jij een echte Amsterdamse Prachtvrouw, die zich continu ontwikkelt en inspeelt op de vragen, problemen en behoeften in onze samenleving. Je bent goed zichtbaar in Amsterdam-Oost, we komen elkaar tegen bij het werven van vrijwilligers en bij feestelijke gelegenheden. Blij verrast ben ik dat je sinds vorig jaar werkzaam bent als coördinator voor het Odensehuis, in Transvaal-, Oosterpark- en Dapperbuurt.'

Hiltje Hetteema

Fries accent

Hiltje werd geboren in Schoorl uit Friese ouders. Haar vader was architect, haar moeder onderwijzeres. Beiden nogal anarchistisch. Jaap over Hiltje: 'Ik ken Hiltje - die op het Zuivelplein woonde - vooral van schrijfclub 'de Amsterdamse Voorleesclub', waar Hiltje een halve eeuw lid van was. Zelf schreef Hiltje vaak muziek bij haar gedichten en zong ze die in haar nog altijd Fries klinkend dialect. Ze schreef ook verhalen en columns, heel beeldend. Ze was heel avon-

Een schilderij uit de tentoonstelling

tuurlijk. Op haar tachtigste fietste ze nog in haar eentje met een tent achterop naar Polen om Auschwitz te bezoeken. Anderhalf jaar geleden hebben we haar per bakfiets naar de Nieuwe Ooster moeten brengen'.

Inspiratie

Tien kunstenaars en ontwerpers zijn door het Amsterdam Museum gevraagd om nieuw werk voor de tentoonstelling te maken. Zij lieten zich inspireren door vrouwen die een impact hebben gehad op die vrouwen en daarmee op Amsterdam. Voor het onderwijs is een lesprogramma bij de expositie gemaakt. Verder kunnen leerlingen in briefvorm een eigen ode schrijven aan een Amsterdamse vrouw. Ook interessant is de podcast die is gemaakt over Vrouwen van Amsterdam, met iedere week een nieuwe aflevering. #

Vrouwen van Amsterdam - een ode is dagelijks te zien tot en met 31 augustus. www.amsterdammuseum.nl

Zij een sterke arm, wij een sterke arm

Tekst: Evelien Polter | Fotografie: Frank Schoevaart

In het boek *De stad* vertelt Marcel van Engelen hoe Amsterdam in de laatste vijftig jaar van wijk tot wijk veranderde. Eén van die wijken die hij beschrijft is de Dapperbuurt. Hij laat zien welke ideeën, krachten en mensen Amsterdam maakten tot de stad die ze nu is.

Marcel van Engelen:
gezinnen vertrekken (weer)
massaal uit de stad

Het stadsbestuur van de zestiger en zeventiger jaren was ge-grepen door het idee van city-vorming: grote, glimmende kantoren en hotels in het centrum van de stad, wonen in huizen vol licht en lucht in de Westelijke tuinsteden of in gemeenten als Purmerend en Almere. Dwars door het centrum werden nieuwe snelwegen gepland. Waar werd het stadsbestuur toen door geïnspireerd?

Tussen 1965 en 1984 verlieten zo'n 425.000 inwoners de stad, ongeveer de helft van de bevolking, er kwamen er maar 200.000 voor terug. Rond 1980 was er hoge werkloosheid en veel armoede. Krakkers, junks en prostituties tekenden het straatbeeld.

De idealen van de stadsbestuurders over de herinrichting van de stad en hoe ze mensen fatsoenlijk konden huisvesten, speelden beide een rol bij de herinrichting van de stad. Doordat het Nederland in de jaren '60 economisch voor de wind ging en het autobezit verviervoudigd was, ging men denken: ruim baan voor de auto. Deze technologische ontwikkeling maakte dat mensen in de provincie konden gaan wonen maar toch in Amsterdam blijven werken. Om die mensen toegang tot de stad te geven werden snelwegen dwars door het centrum gepland, leidend naar nieuwe kantoorgebouwen in de binnenstad. Wenkende voorbeelden waren Londen en Amerikaanse steden.

In de Dapperbuurt waren 32 cafés. Die moesten allemaal weg, net als de markt. In 1970 werd de actiegroep 'De Sterke Arm' opgericht door de latere documentairmaker Ireen van Ditschuyzen en haar vriend Eric de Lange. Onder brieven aan bewoners wier woning onbewoonbaar werd verklaard, stond dat de dienst Bouw en Woningtoezicht 'de sterke arm'

(politie) zou inschakelen als ze niet vrijwillig zouden vertrekken. Zij een sterke arm, wij een sterke arm, dachten de actievoerders. Je beschrijft de geschiedenis van deze actiegroep en de reacties van de politiek en het bestuur van Amsterdam. Wat was de reden dat je daar zo uitgebreid bij stil wilde staan?

'De Sterke Arm' heeft net als de andere buurtactiegroepen het beleid van sloop en nieuwbouw gekeerd. Deze groep was veel onbekender dan bijvoorbeeld de actiegroep van de Nieuwmarktbuurt, terwijl De Sterke Arm minstens zo belangrijk was voor de verdere ontwikkeling van Amsterdam. De buurtactiegroepen hebben voor een groot deel de koers van de stadsvernieuwing bepaald en voor behoud van de 19-eeuwse gordel gezorgd. Bijna die hele ring, die als een halve maan om de binnenstad heen ligt, stond op de nominatie om te worden gesloopt.

Je schrijft dat onder leiding van wethouder Michael van der Vlis (1978-1990) de draai bestuurlijk is gemaakt. Hij vond dat we met zijn allen gewoon weer lekker in de stad moesten gaan wonen. Ik kende het belang van zijn wethouderschap niet. Hoe komt het dat zijn werk zo weinig aandacht heeft gekregen?

Wethouder Ruimtelijke Ordening (RO) Michael van der Vlis vormde tussen 1978 en 1986 een koppel met volkshuisvester Jan Schaefer, de man die luidkeels riep dat je in gelul niet kunt wonen. Deze PvdA-wethouders vertaalden de acties van buurtactiegroepen naar stedelijk beleid.

In 1974 schreef Van der Vlis als gemeenteraadslid het rapport *Macht aan de wijken*. Hij schreef ook over het belang van goed gereguleerde verkeersstromen en het belang van de fiets in de stad. Wat buurtactiegroepen zoals die in de Dapperbuurt wilden,

verwoordde hij. Hij was de vertolker van het breder gevoelde idee. Van der Vlis was econometrist daardoor kon hij goed verkeersstromen berekenen en structuurplannen herschrijven. Hij functioneerde meer dan Schaefer op de achtergrond en had een hekel aan publiciteit. En bovenal: het effect van RO is niet meteen zichtbaar, huizen bouwen (Schaefer) wel. De impact van Van der Vlis is nu pas goed te zien.

Wanneer we naar de stad van nu kijken dan kunnen we een gedeelde stad zien met wijken waar het zeer goed gaat en andere delen van de stad waar veel armoede is. Is het woningmarktbeleid de grote verklarende factor voor deze gentrificatie van Amsterdam?

De segregatie tussen groepen bewoners is niet gepland of geregisseerd, zoals wel eens wordt beweerd. Dat de Bijlmer grotendeels Surinaams en Afrikaans is geworden, kwam door leegstand daar en de komst van grote groepen Surinamers. De Westelijke Tuinsteden zijn gebouwd om mensen uit de stad een plek te bieden. Die wijken waren populair en wit. Vanaf de jaren negentig, toen die eerste generatie bewoners overleed of daar wegtrok, kwamen in de relatief grote woningen gezinnen van voormalige gastarbeiders

die meerdere kinderen hadden en als enige daarvoor in aanmerking kwamen. Andere gezinnen waren er nauwelijks meer in de stad.

De verschillen tussen arm en rijk zijn wel groter geworden en scherper. In Nieuw-West bijvoorbeeld heb je een flatgebouw met sociale huurwoningen naast een gebouw met alleen maar koopwoningen van 800.000 of meer. Die gebouwen staan daar naast elkaar. Terwijl je veertig jaar geleden daar nauwelijks koopwoningen zag. Een zelfde ontwikkeling zie je in Noord. Beide segmenten van de woningmarkt, sociale huur en vrije markt (koop en vrije sector huur), bewegen de andere kant op. De koopwoningen worden steeds duurder en de toewijzing van sociale huurwoningen is steeds meer beperkt tot een groep arme mensen.

'Er is een polarisatie op de woningmarkt'

De kloof tussen die twee groepen is niet opgevuld in de stad. Er is een polarisatie op de woningmarkt. Kapitaal en inkomen zijn de belangrijkste onderscheidende elementen geworden om te bepalen of iemand in de stad kan wonen. Er is daardoor een polarisatie van de sociaaleconomische positie van de bewoners van Amsterdam.

Amsterdam is de laatste veertig jaar enorm gegroeid qua aantal inwoners en nog veel harder qua banen. In de afgelopen veertig jaar is het inwoneraantal met ongeveer dertig procent gegroeid en het aantal banen met honderd procent. De stad is een enorme banenmotor gebleken. Of kijk naar het aantal studenten, nu zo'n 120.000. Begin zeventiger jaren waren dat er 20.000. Dat allemaal bij elkaar opgeteld verklaart de druk op de stad door vooral jonge mensen.

In je boek spreek je over Hotel Amsterdam, en daarmee doel je niet alleen op het groeiende toerisme. Van de mensen die in 2013 in Amsterdam woonden, woonde slechts de helft er in 2023 nog. Hoe komt het dat een deel van inwoners Amsterdam gebruikt als hotel?

De particuliere investeerders bouwen vooral veel kleine appartementen, waar de bewoners maar tijdelijk wonen. Dit soort bouw bevordert de doorstroom. Er zijn maar weinig gezinswoningen. Amsterdam is een stad van kleine appartementen, ook in vergelijking met Utrecht, Den Haag of Rotterdam. Daardoor vertrekken gezinnen massaal uit de stad. De gemeente ziet dat wel maar is wat nieuwbouw betreft grotendeels afhankelijk van de marktpartijen omdat ze zelf niet bouwt. In de jaren tachtig kreeg de gemeente miljarden van het rijk om de woningnood op te lossen daardoor kon zij toen de regie over de woningbouw en stadsvernieuwing voeren. Als de stad weer controle wil over de volkshuisvesting dan moet er een andere financieringsstroom komen.

Komt er een vervolg op De Stad?

Ik heb nog niets concreets maar ik ben nog niet klaar met Amsterdam. Er is zoveel niet in mijn boek terecht gekomen, wat ik wel interessant vind, dat ik daar nog mee verder wil gaan. Ik wil niet mijn kennis over boord zetten door iets totaal anders te gaan doen. #

Honden en junkies

Tekst en fotografie: Méland Langeveld

In de plassen op straat doorbreken regendruppels het spiegelbeeld van de aaneengesloten huizenrij. Een verbleekte Oekraïense vlag aan de gevel hangt er als een drijfnet vaatdoek bij, de wind krijgt er amper beweging in.

Lizz, mijn jonge hond, houdt haar pas in en schudt haar vacht uit. Regen maakt haar niets uit, als ze maar kan dollen met haar vriendjes in het Oosterpark. We zijn beiden al behoorlijk nat geworden op onze weg naar het park. Op het grote veld, dat er zompig bij ligt, ziet ze twee van haar soortgenoten. Ze rent er in volle vaart op af. Een van de honden heeft een flinke stok in zijn bek, en op een gegeven moment staan ze er met z'n drieën aan te trekken: een klassiek geval van touwtrekken.

Het prachtige samenspel wordt helaas vrij snel verstoord door een politieauto die via de omroepspeaker te kennen geeft dat we niet met onze honden op het grote veld mogen komen. Hij rijdt vervolgens door en ik zie in de verte dat hij bij een groepje junkies is gestopt. Door het plaatsen van camera's hebben de junkies zich verschanst naast het losloopgebied voor honden. Daar zijn de mannen nog uit het zicht van de camera's.

Ik besluit om met deze agent in gesprek te gaan, en hem uit te leggen waarom wij hondenbezitters onze honden momenteel op het grote veld laten spelen. 'Goeiemorgen, ik kom even de situatie uitleggen waarom we onze honden niet meer op het losloopgebied kunnen laten rondrennen, want daar vlakbij staan altijd een stuk of tien junkies. We voelen ons daar niet veilig meer.' 'Het grote veld is verboden voor honden. Ik kan u daarvoor bekeuren.' 'Maar de junkies poepen daar naast dat

'Dacht u werkelijk dat u die poep helemaal weghaalde?'

speelveld in de struiken, en al meerdere honden hebben die stront gegeten en zijn daar heel ziek van geweest, zelfs zijn er kleine hondjes aan doodgegaan.' 'Heeft u daar bewijs voor?' 'Ik ken de verhalen en heb het ook gehoord van m'n dierenarts.' 'U moet ook daar dan gewoon uw hond aangelijnd houden.'

Op een gegeven moment staan de honden met z'n drieën aan één stok te trekken

'Een hond die altijd aan de lijn zit wordt agressief, ze moeten dagelijks hun energie kwijt kunnen.' 'Dan gaat u maar naar het strand.' 'Nou zeg, dat is toch geen oplossing. We wonen hier midden in de stad.' 'U moet gewoon uw hond aanlijnen, of anders geen hond nemen.' Met deze man valt niet te praten. Wat sta ik hier eigenlijk nog te doen. 'Dat grote veld is voor picknickers, die willen niet tussen de stront zitten.' 'Jemig, het is midden winter, het miezert, er is niemand op dat veld, en die

poep ruimen we altijd op.' 'Dacht u nou werkelijk dat u die poep met dit weer helemaal weghaalde? Er blijft altijd wat liggen.'

Ik schud mijn hoofd en loop van hem weg. Hij roept me nog na dat ik de volgende keer een bekeuring van hem krijg. Later hoor ik van een andere hondenbezitter dat het een hondenhaater is. Ook zij had deze ridicule argumenten te horen gekregen. #

Wonen in de Wetbuurt

Tekst: Ank Engel | Fotografie: Frank Schoevaart

Ray Pettinga woont al een groot deel van zijn leven in de De Wetbuurt, een buurt in Watergraafsmeer. 'Mijn jeugd was heel leuk,' zegt Ray, 'Gezellig was het hier, met veel mogelijkheden voor kinderen om te spelen.' Wat veranderde er in de loop van de jaren in zijn oude buurt?

Ray Pettinga werd geboren in 1966 en kwam, nog maar een paar maanden oud, met zijn ouders, broer en zus in de Wetbuurt te wonen. Het gezin verhuisde vaak, maar meestal wel in dezelfde buurt. Ray: 'Ik ging naar de Van

Riebeeckschool, een openbare school met grandioze docenten. Waar nu het Hoekhuis staat, was een gymzaal. De speeltuin was in de Fahrenheitstraat, later is die verplaatst. Er werden heel veel activiteiten georganiseerd'

Ray heeft nog wel flink wat verbeterpunten voor zijn buurt

Weinig voorzieningen

Ray heeft jaren gewerkt bij defensie op verschillende plaatsen in de wereld. Hij kreeg een ongeluk waardoor hij arbeidsongeschikt werd verklaard. Hij woont nu met plezier op de Von Liebigweg, in de buurt waar hij zijn jeugd doorbracht. De laagbouw maakt dat veel mensen elkaar kennen. Er is echter ook veel veranderd sinds zijn jeugd. Zo zijn er zijn tegenwoordig veel minder voorzieningen: 'Veel kleine winkels zijn verdwenen, zoals banketbakker Wolmerstedt en kruidenier Kransstauber. Vroeger was er ook een slager die Vis heette. De bloemenkiosk is ook al een tijdje dicht.'

Ook wordt er volgens Ray niet vaak genoeg schoongemaakt: 'Als dat wel kan in de wijk waar het Ajax-stadion heeft gestaan, waarom dan niet in Amsteldorp en de De Wetbuurt? De natuur zijn gang laten gaan, inclusief het onkruid heeft tot gevolg dat er niet alleen meer ratten en muizen zijn, maar ook teken in de bosschages. Een groene wijk vergt meer onderhoud.'

Ray: 'Ook reizen met het OV wordt steeds moeilijker als je niet meer zo mobiel bent. De liften op de stations zijn heel vaak defect. Een OV-chipkaart opwaarderen kan niet meer op het Amstelstation en als je vraagt waar het wel kan, weet niemand dat en moet je betalen met je telefoon.'

Buurthuis

Basisschool 'de Rivieren' staat nu leeg. Ray vraagt zich af of het niet mogelijk

De De Wetbuurt dankt zijn naam aan de vroegere Christiaan de Wetstraat. In 1921 werd Watergraafsmeer geannexeerd door de gemeente Amsterdam. Verschillende straten kregen een andere naam, omdat Amsterdam al straten had met dezelfde namen. De Christiaan de Wetstraat werd Fahrenheitstraat. De wijk grenst aan een ander deel, Tuindorp Amsteldorp. In de volksmond wordt de hele wijk bij het Amstelstation ook wel Amsteldorp genoemd.

is daar een nieuw buurthuis van te maken in de plaats van het Hoekhuis, zodat er activiteiten kunnen worden georganiseerd voor alle bewoners, inclusief bewoners met een beperking. Ray: 'Een mooi clubgebouw is er niet meer. Veel activiteiten zijn verdwenen.'

'Te weinig voorzieningen in een hele gezellige buurt'

De wachttijden van de muziekschool op de Spaklerweg zijn erg lang, twee tot drie jaar.' Het schoolgebouw is er geschikt voor. Er is ruimte genoeg en het is gerenoveerd. Het gerenoveerde gebouw is er geschikt voor. Er is ruimte genoeg. De school wordt wellicht een monument, dan wordt er niet gesloopt. #

'Zet me maar vast'

Tekst: Carolien Gevers | Fotografie: Frank Schoevaart

Na een jaar op pad met Dwars vindt onze Dolf het tijd in 2025 ook andere collega's hierbij te betrekken. Hij geeft het stokje even door aan wijkagent Nienke Boenink, ook al blijft hij als senior graag meedoen.

'Voor ons werk is het belangrijk dat iedereen je kent'

Zij heeft er zin in. Ooit gestart met een hbo maatschappelijk werk, is Nienke Boenink op haar vijfendertigste een ervaren politievrouw. 'Enkel maatschappelijk werk was me te soft. De politie, waar mijn moeder mee kwam omdat ik dat als kind altijd wilde, ligt me meer.' Haar affiniteit met maatschappelijk werk kan Nienke tegenwoordig wel weer plaatsen. Toen ze na een snelle doorstart als hoofdagent vooral in de noodhulp werkte, vond ze dit uiteindelijk onbevredigend omdat je na een incident nooit de diepte in kan gaan, maar meteen door moet. Daarom koos ze een neventaak. Samen met de GGD bezocht ze mensen die voor extreme overlast zorgden en begeleidde hen naar een hulptraject. 'Ik vond dat zinnig werk en ben via deze weg de functie van wijkagent ingerold. Eerst in Amsterdam West en inmiddels drie kwart jaar in de Boerhaavebuurt en het Oosterpark. Zullen we gaan?'

Met plezier op jacht

We lopen ter hoogte van De Schreeuw

het Oosterpark binnen. Nienke: 'Let op, dat groepje rent zo weg.' Ogenblikkelijk maken diverse lieden zich uit de voeten, terwijl eentje op een bankje begint te schreeuwen. Dichterbij zien we uitpuilende prullenbakken met halfgare slaaplappen en overal troep. 'Goeie morgen, hoe is het met u?' 'Niet goed, wat moet je?' Nienke: 'Je schreeuwde, dus ik maakte me bezorgd. Maar jij moet nog een gebiedsverbod uitgereikt krijgen.' 'Ik zit liever vast.' 'Dat snap ik, in die kou, alleen, je zo maar aanhouden kan ik nu niet doen. Ik kan je wel in

'Let op, dat groepje rent zo weg...'

contact brengen met Veldwerk die je misschien aan een bed kan helpen.' 'Nee, nee.' 'Tja, dan moet je nu binnen twintig minuten het overlastge-

bied verlaten. Ga desnoods naar de opvang.' De man druipt af. Nienke: 'Zo gaat het elke ochtend. Sinds er camera's zijn geplaatst bij die rotonde in het park zitten de daklozen hier of ze trekken het Boerhaavegebied in. Gelukkig hebben we eens in de paar weken een veelplegersoverleg met gemeente en zorginstellingen zoals de Jellinek en Veldwerk. De politie probeert dan zoveel mogelijk mensen op heterdaad te betrappen om ze vervolgens direct in een hulptraject te krijgen. Dan zie je me met plezier op jacht gaan. Repressief optreden binnen de menselijke maat vind ik fijn werk.'

Pak de criminelen

Na diverse andere daklozen te hebben gesproken, lopen we richting Eerste Oosterparkstraat. 'Mag ik u wat vragen?' roept een man vanuit zijn woninginrichtingszaak. Binnen klaagt hij over junks die alsmaar rond zijn winkelruit hangen en er slapen met al hun troep. 'Bij mijn mooiste etalage, dit is slecht voor mijn klandizie.' Nienke: 'Rot zeg. Ik weet ervan, ik bel zo met jullie wijkagent Simone. Ze komt vast snel langs. Ik moet nu door, veel succes!' Buiten stuit Nienke op een verward uitziende man. 'Dag meneer Y, hoe gaat het?' Y: 'Moet je mij weer hebben, pak de criminelen, ik moet toch eten!' Nienke: 'Je kan naar de inloop.' Y: 'Die is nog niet open.' Nienke: 'Loop dan naar die in Zeeburg, die is zeker open.' 'Kan niet, heb zere voeten!' Nienke: 'Nou, ik zie dat je nu eten hebt, dus verlaat maar snel dit gebied.' Tegen Dwars: 'Hij is gewoon een zielige junk. Ik moest hem een gebiedsverbod geven toen ik hem zag gebruiken in een tramhalte waar schoolgaande kinderen stonden. Ik zal je die inloop laten zien, daarmee moet ik nog kennismaken. Voor ons werk is het belangrijk dat iedereen je kent.'

De Spreekbuis

De Spreekbuis van de Regenbooggroep aan de Tweede Oosterparkstraat is de kleinste inlooplocatie voor daklozen van de zeven in Amsterdam. Nienke: 'Hoewel dit niet mijn buurt is, maak ik er ook graag kennis want - lachend - daklozen houden zich niet aan onze grenzen.' In de grote huiskamer zien we een twintigtal gehavende mensen. Ze hangen voor een videoscherm of eten aan een tafel. Er is veel rumoer maar ook gezelligheid. Nienke heeft het druk met groeten van alle bekenden. In een kleine achterruimte spreken we een sympathieke leidinggevende. We horen dat de locatie iedereen binnenlaat en er altijd een broodje is en soms warm eten. Er is geen echte screening, maar de leidinggevende kent de meesten wel. Nienke: 'Is dat kleine hokje daar een gebruikersruimte?' Zij: 'Nee, die zijn er wel bij enkele andere locaties. Maar mensen mogen nooit te lang in dat kleine hokje zitten vanwege mogelijke verspreiding van ziektes.' Nienke: 'Verstandig. Ik weet van een paar die ik hier zie dat ze wat onder de leden hebben. Ik kan daar niks over zeggen en ga degenen die ik een gebiedsverbod heb gegeven hier ook niet aanspreken omdat dit een veilige plek moet zijn. Maar hoe zit het hier met overlast/agressie?' Zij: 'Valt mee. Er wordt soms stiekem gebruikt op het toilet en mensen zijn vaak ver-

ward of dronken. Maar omdat ze hier eten en warmte krijgen gaat het meestal wel goed.' Nienke: 'We moeten zo door, maar is het een idee dat ik hier regelmatig even binnenloop? Normaal moet de politie hierin terughoudend zijn maar dat ligt anders voor ons, wijkagenten, ik ben erg blij met jullie.' 'Ja fijn!' Er wordt hartelijk afscheid genomen.

Onveilig

We lopen naar het Boerhaaveplein. Nienke: 'Dit is de kern van mijn wijk, kijk dat Badhuis theater! Daar vinden leuke culturele activiteiten plaats. Dit is echt een mooi buurtinitiatief, ook voor kinderen.' Verderop loopt een man op Nienke af. 'Mag ik wat vragen? Mijn dochter, die hierachter woont in een appartement van Ymere, heeft jullie al eerder gebeld. Ze stelen de fietsen uit de stalling; er wordt geschreeuwd, geslapen en gebruikt.'

'Je steunde ons en dat voelt veiliger'

De deuren breken ze zo open. Jullie hebben gezegd dat ze Ymere moest bellen. Maar niemand die iets doet.' Nienke: 'Ik ga meteen kijken, hier is mijn 06-nummer, uw dochter kan me bellen.' Even later staan we in de hal van het appartementencomplex. Een buurtbewoner: 'Iedereen voelt zich hier onveilig.' Nienke belt meteen haar contactpersoon van Ymere. Geen gehoor. 'Ik ga voorstellen dat ze ons een centrale sleutel geven zodat we 's nachts een keer kunnen kijken. Oh, ik moet snel naar de Generator, krijg net bericht dat daar iemand in coma ligt.'

Hippe slaappods

Nienke blijkt kind aan huis in het hostel aan het Oosterpark. 'Hij ligt boven en moet uitchecken, maar reageert op niks. We hebben de ambulance gebeld.' Nienke meteen erheen. De man wordt net wakker. Op de grond een grote lege fles whisky. Nienke: 'Er komt zo een ambulance. U was in coma. Dronk u die misschien leeg?' 'Nee,' - kijkt angstig, lijkt paranoïde. Nienke vraagt zijn naam. Hij zwijgt. Even later hebben de ambulancebroeders de man afgevoerd, ze mogen niet vertellen waarom. De hostelmedewerkers bedanken Nienke hartelijk. Nienke: 'Ik heb niks gedaan.' 'Je steunde ons, en het voelt veiliger. Wilde je onze pods nog zien?' Nienke en Dwars krijgen vervolgens hun hippe slaappods gedemonstreerd; schone boxjes met slechts een bed, verlichting, verwarming, internet en water. Voor € 35,- per nacht. 'Koopje toch?' 'Mogen wij ook?' Lachend zeggen we gedag. Nienke: 'Je ziet dat ik ook veel terugkrijg van mensen.' #

Project 'Ik ben Jo' stimuleert creativiteit van vrouwen

Tekst: Annette Wiese en Els Nicolas | Fotografie: Habiba Bouanan

Activiteiten in het kader van 750 jaar Amsterdam komen in sommige gevallen in een nog urgenter daglicht te staan door de rellen rond de voetbalwedstrijd Ajax - Maccabi in november. Het van Goghmuseum en de Alliantie Sterk met Werk, waar stichting Prachtvrouw deel van uitmaakt, organiseren 'Ik ben Jo'.

In Amsterdam braken in november rellen uit tijdens en na de voetbalwedstrijd Ajax - Maccabi. Vele politici spraken er schande van en zagen de rellen als een vorm van antisemitisme. De toon was gezet door het te benoemen als een integratiecrisis, voordat alle informatie binnen was. Onze burgemeester Halsema reageerde heel voortvarend. Onder andere stuurde ze haar wethouders de wijken in om het sentiment te peilen. Wethouder Touria Meliani schoof aan bij stichting Prachtvrouw op de Dappermarkt. Daar trof ze een groep vrouwen aan die zich goed had voorbereid op haar komst en zich ongerust maakten over de toekomst van hun kinderen in Amsterdam.

Boodschap

Touria Meliani had een boodschap: 'Ik sta achter jullie en ik begrijp jullie frustratie. Ondanks jarenlange belangeloze inzet om de kwetsbare groep vrouwen in de buurt te bereiken wordt dat in de landelijke politiek niet gezien en gewaardeerd. Groepen worden tegen elkaar uitgespeeld. Aan haat met haat beantwoordt daar heeft een stad als Amsterdam geen boodschap aan.' Zij vertelt dat de gemeente Amsterdam bezig is een plan uit te werken om de vrede in de stad te bewaren en gesprekken met de buurtorganisaties te voeren om zicht te krijgen op wat er speelt. Waar is behoefte aan? Voor Stichting Prachtvrouw staat financiële en facilitaire ondersteuning bovenaan de lijst. 'Wij hebben een eigen plek nodig voor onze activiteiten, trainingen en spreekuren voor buurtgenoten. We groeien uit ons jasje en er wordt veel van ons gevraagd. Ons doel is vrouwen meer zichtbaar en onafhankelijk te maken en daarom doen wij ook mee aan het project 'Ik ben Jo'.

Bij het bezoek aan de stichting Prachtvrouw ontmoette de wethouder ook Manon Moussa Roodenburg, de projectleider van 'Ik ben Jo'.

Viering 750 jaar

Het uitgangspunt bij het vieren van het jubileum van de stad is de hele stad bij het organiseren van het feest te betrekken. De gemeente stelde subsidies beschikbaar en vroeg de buurtorganisaties om met goede voorstellen te komen. Met succes hebben het Van Goghmuseum en de Alliantie Samen Sterk met Werk gezamenlijk een subsidieaanvraag ingediend voor een project met de titel 'Ik ben Jo'. Jo van Gogh-Bonger – de vrouw van Theo van Gogh, de broer van Vincent – is daarvan de inspiratiebron. Vijf stadsdelen doen hieraan mee en krijgen een budget om naar eigen inzicht te besteden.

Wie is Jo?

Jo Bonger werd op 4 oktober 1862 geboren. Ze studeerde Engels en werkte als lerares op een meisjesinternaat in Elburg en een meisjes-HBS in Utrecht. Na haar huwelijk met Theo, de broer van kunstschilder Vincent van Gogh, ging ze bij Theo inwonen in Parijs. Vlak

Kunst in het kader van 'Ik ben Jo'

na elkaar overlijden beide broers, Vincent in 1890 en Theo in 1891 en werd Jo alleenstaande moeder. Vanaf die tijd wijdt zij haar leven aan de kunst en nalatenschap van Vincent van Gogh en zorgde ervoor dat zijn werk wereldberoemd werd. Zij was de drijvende kracht achter het op de markt brengen van zijn schilderijen. Zij overleed in 1925.

De keuze van Jo als vertrekpunt van het project lijkt een gouden greep. Manon legt uit waarom: 'Zij was een ondernemende en zelfstandige vrouw, die een periode in het buitenland verbleef, met liefde voor Parijs en die uit de schaduw trad. De tijdgeest om vrouwen in de kunst nu meer ruimte en aandacht te geven helpt ook mee.'

Museumbezoek

Habiba Bouanan van de stichting Prachtvrouw vertelt dat Prachtvrouw deel uitmaakt van de Alliantie Samen Sterk met Werk. De alliantie stimuleert vrouwen om de stap naar werk te zetten. Al drie jaar geeft Prachtvrouw trainingen in de buurt en ontwikkelt het eigen lesmateriaal. Vanuit dezelfde motivatie om vrouwen in hun kracht te zetten en economisch onafhankelijk te maken doet de stichting mee aan

Kintsugi: een Japanse kunstvorm van gebroken tegels en scherven

Stichting Prachtvrouw draagt bij met de workshops kalligrafie, Kintsugi en storytelling, waarin de eigen geschiedenis centraal staat. De workshop kalligrafie bestaat uit het op papier zetten van de kernwaarden en betekenisvolle Arabische teksten met verschillende materialen zoals stiften, kalligrafeerpennen en Oost-Indische inkt. De workshop Kintsugi vraagt enige uitleg. De term staat voor een Japanse kunstvorm van gebroken tegels en scherven, die met goudkleurige lijm weer aan elkaar worden geplakt. Breken, herstellen en als een sterker persoon weer opstaan is de symboliek daarachter. Het is te vergelijken met het spreekwoord: scherven brengen geluk.

Manon: 'Het museum maakt een documentaire van het hele proces en al het werk is in juni 2025 te zien in het van Gogh Museum.' Over wat er in de vijf stadsdelen gaat gebeuren wordt nog nagedacht; daarbij zijn de OBA en de gemeente onmisbare partners.

Stille krachten

Als in de landelijke politiek gesproken wordt van een integratiecrisis is dit heel pijnlijk voor al die vrijwilligers die zich al jaren inzetten voor een leefbare buurt en niet worden gezien en gehoord. Er worden op wijkniveau trainingen gegeven om de brug naar betaald werk te slaan en er wordt meegewerkt aan de viering 750 jaar Amsterdam.

Het project 'Ik ben Jo' biedt een podium aan Amsterdamse vrouwen om hun creatieve talent te ontwikkelen en verhalen te vertellen over de eigen geschiedenis en die met anderen te delen. Tijdens het bezoek van Touria Meliani aan stichting Prachtvrouw vielen alle inspanningen op hun plek. #

Reageren?

Annette Wiese: wiesegca@gmail.com
Els Nicolas: enicolas@xs4all.nl
Tunny Jongejan-Maat: t.jongejanmaat@chello.nl
Frank Stork: 020 665 10 63

Al het werk is in juni te zien in het van Gogh Museum

het project 'Ik ben Jo'. Hierdoor worden ook vrouwen bereikt, die nog nooit een voet in het museum hebben gezet.

'De Oogst'

Manon Moussa-Roodenburg is projectleider van 'Ik ben Jo'. Zij is in dienst van het van Goghmuseum en begeleidt de organisaties, die aan het project meewerken.

Het traject bestaat uit twee rondes van acht bijeenkomsten, waarvan er drie door het museum worden georganiseerd. Het gemeenschappelijke deel bestaat uit een rondleiding in het museum, uitleg over de betekenis van Jo Bonger voor het werk van Vincent van Gogh, workshops 'Vertel je eigen verhaal' (storytelling) en schilderen in het atelier. In het atelier liggen de afbeeldingen van de beroemde landschappen – de Amandelbloesem en de Oogst – al klaar om na te schilderen.

Dynamo

Welzijnsorganisatie Dynamo in Amsterdam stimuleert en ondersteunt bewoners om actief mee te doen aan de samenleving. Zoals: vrijwilligerswerk, activiteiten in de buurt, mantelzorgondersteuning, hulp via buurtteam, activiteiten om talent te ontwikkelen, activiteiten om te leren. Zodat niemand aan de kant hoeft te staan.

Informatie

www.dynamo-amsterdam.nl
www.dynamojeugd.nl
info@dynamo-amsterdam.nl
 telefoon 020 46 09 300
 facebook Dynamo beweegt tot meedoen
 instagram dynamo_amsterdam

Hulp nodig?

Heeft u vragen over geld, zorg, meedoen, wonen, gezondheid, werk en/of veiligheid? Medewerkers van Buurtteam Amsterdam staan voor u klaar.
www.buurtteamamsterdam.nl
info@buurtteamamsterdam-oost.nl
 telefoon 020 46 20 300

Post Oost

Voor opstap naar werk, vrijwilligerswerk en activiteiten
www.postoost.nl

Voor Elkaar in Oost

Voor praktische hulp of een luisterend oor.
www.dynamoamsterdam.nl/voor-elkaar-in-oost
 telefoon 020 46 09 300

Theatervoorstelling 'Oost trekt de wereld in'

Op woensdag 26 februari is de eindvoorstelling van het *Leven in je buurt!* programma 2024/2025 in het Wereldmuseum Amsterdam. 'Oost trekt de wereld in' wordt samengesteld door de deelnemers van *Leven in je buurt!* en professionals.

Ze brengen een mix van muziek, dans, storytelling en theatrale elementen op het podium. Het belooft een unieke voorstelling te worden, waarin de deelnemers laten

zien wat ze tijdens het *Leven in je buurt!* programma hebben geleerd en ervaren. Tickets voor 'Oost trekt de wereld in' worden later gratis beschikbaar.

Je kunt met dit ticket op die dag ook gratis naar het Wereldmuseum. #

dynamo-amsterdam.nl/leven-in-je-buurt

Nieuw jongerencentrum op IJburg: IJtopia

In januari werd het nieuwe jongerencentrum IJtopia van Dynamo op IJburg officieel geopend. Bewoners konden kennismaken met de gloednieuwe ruimte aan Srefidensplein 94. Het gloednieuwe jongerencentrum is een plek waar jongeren vanaf 10 jaar kunnen meedoen aan activiteiten op het gebied van muziek, sport, culturele of creatieve activiteiten.

De opening werd gedaan door wethouder Sofyan Mbarki en stadsdeelvoorzitter Carolien de Heer, die het belang van IJtopia als ontmoetingsplek voor jongeren benadrukten. Twee bekende influencers Charbon en Ilias Viëto deelden op inspirerende wijze hun persoonlijke ervaringen met het publiek. Er werd gedanst,

gekookt, gegeten, gegamed, kunst en muziek gemaakt. De avond werd afgesloten met een live-optreden van DJ's Rhema & Bethel, gevolgd door een DJ-set die de sfeer verder opzweepte. Het was een inspirerende en creatieve avond, die het begin markeerde van wat een bruisende locatie voor IJburg belooft te worden.

IJtopia is een plek waar jongeren vanaf 10 jaar zichzelf kunnen zijn, nieuwe vaardigheden kunnen leren en hun dromen waar kunnen maken. Met een breed aanbod aan activiteiten en een open sfeer is IJtopia er voor iedereen. #

www.dynamojongeren.nl/jongerencentra/ijtopia

Actief het nieuwe jaar in

Is jouw goede voornemen om meer te bewegen en te sporten? Maar doe je dit liever niet alleen? Wij hebben een breed sportaanbod voor jong en oud in Amsterdam Oost.

Van samen wandelen en fietsen, tot gymnastiekoefeningen, yoga of een vechtsport. Bekijk de programmaoverzichten van onze Dynamolocaties in Oost en kijk wat er het beste bij jou past. Meedoen met meerdere sportactiviteiten mag natuurlijk ook! #

www.dynamo-amsterdam.nl/dynamo-in-de-buurt

Alles wat ik niet op school heb geleerd

Dynamo jong en Transformers Community hebben samen een geweldige campagne voor jongeren gestart: 'Alles wat ik niet op school heb geleerd'. Sommige lessen leer je pas door het leven zelf. Daar helpt school je (vaak) niet bij.

In deze campagne delen 10 openhartige jongvolwassenen de struggles die zij tegenkwamen tijdens hun schooltijd en hoe ze hiermee zijn omgegaan.

Jongerenwerkers en jongeren leren praktische tools om meteen in te zetten, mentale veerkracht te vergroten en emotionele intelligentie te versterken.

De campagne biedt niet alleen inzichten als organisatie of jongerenwerker, maar is ook inspirerend voor jongeren die mee willen denken over hun eigen ontwikkeling.

Houd de socials van Dynamo jong en Transformers Community in de gaten. #

www.transformers.community
www.dynamojongeren.nl

Spelen en leren bij Dynamo

De allerjongsten van 0 tot 2,5 jaar kunnen met hun ouders gratis naar één van de vele spelinlopen in de stad. Kinderen kunnen lekker met elkaar spelen en er is veel speelgoed. Ouders uit de buurt kunnen elkaar ontmoeten en ervaringen uitwisselen onder genot van een kopje koffie/thee.

Kinderen van 2 tot 4 jaar kunnen spelen en leren op de voorschool (5 uur en 20 minuten per dag). Dit is niet alleen leerzaam, maar vooral ook heel leuk.

Samen zingen, bewegen, spelen, knutselen, schrijven en voor jezelf opkomen. Er valt zoveel te ontdekken. En het bevordert ook een soepel overgang naar de basisschool.

Dynamo heeft ook een kleinschalig kinderdagverblijf voor de opvang van 11 uur per dag indien nodig. Een veilige, sfeervolle en leerzame plek voor kinderen van 0 tot 4 jaar. #

www.dynamopeuters.nl

Team OOST

Betaalbare huur in 2025

Er is in 2024 veel veranderd in de wet- en regelgeving voor huurders. Eén van de belangrijkste wijzigingen was het ingaan van de 'Wet Betaalbare Huur'. In 2025 wordt deze wet nog wat verder uitgebreid.

De Wet Betaalbare Huur is op 1 juli 2024 van kracht geworden. Door deze wet is de huurprijzbescherming uitgebreid tot 'middenhuurwoningen' van maximaal 186 punten (per januari 2025 staat dat gelijk aan € 1.184,82). Onder deze grens van 186 punten is de verhuurder gebonden aan een maximale huurprijs. Deze maximale huurprijs wordt bepaald door het aantal punten dat de woning waard is. Hoeveel punten de woning heeft is zelf te berekenen, bijvoorbeeld met de rekentool op onze website: www.wooninfo.nl/vraagbaak/huurprijzen/controleer-de-huur/.

Handhaven

Ook is het puntensysteem voor woningen, het 'woningwaardingsstelsel', veranderd. Het puntenstelsel is bovendien dwingend geworden. Dat betekent dat de verhuurder bij nieuwe contracten geen te hoge huur meer mag vragen, op straffe van een boete door de gemeente. De puntentelling moet

aan het contract toegevoegd worden. De gemeente gaat hier vanaf 1 januari 2025 op handhaven.

Van twee naar drie categorieën

Bij zelfstandige woningen waren er voorheen twee categorieën (sociaal en geliberaliseerd/vrije sector). Sinds 1 juli 2024 zijn dat drie categorieën: sociaal, middenhuur en geliberaliseerd/vrije sector. Deze categorieën hebben alle drie een andere maximale huurverhoging in 2025. De maximale huurverhoging van de sociale sector gaat per 1 juli 2025 in en bedraagt dit jaar 5%. De huurverhogingen in de middenhuur en de vrije sector kunnen al per 1 januari ingaan. De middenhuur heeft dit jaar een maximale huurverhoging van 7,7%, de vrije sector 4,1%.

Welke categorie?

Sociaal: de aanvangshuur moet onder de toenmalige liberalisatiegrens liggen. Op internet zijn de oude liberalisatiegrenzen te vinden,

De Wet betaalbare huur zorgt voor een eerlijke huurprijs

Een lagere huur voor ruim 300.000 woningen
In totaal gaat de huurprijs van ruim 300.000 woningen met gemiddeld 190 euro omlaag.

Middenhuur: het contract is na 1 juli 2024 ingegaan en de aanvangshuur ligt boven de toenmalige grens voor sociale huurwoningen (2024: € 879,66 en 2025: € 900,07) en onder de liberalisatiegrens (2024: € 1.157,95 en 2025: € 1.184,82), **Vrije sector:** alle woningen met een puntenaantal boven de liberalisatiegrens/186 punten, maar als het contract voor 1 juli 2024 is ingegaan ook de woningen boven de toenmalige liberalisatiegrens (dus de woningen die na 1 juli 2024 in de middenhuur vallen).

Huurverlaging?

In veel gevallen zal de huurprijs van een woning met een contract van na 1 juli 2024 lager zijn. Voor oudere contracten verandert er niks, met één uitzondering: woningen met een kale

huurprijs boven de € 900,07 maar die qua punten sociaal zijn, dus 143 punten of minder hebben. Dit zijn 'onterecht geliberaliseerde woningen'. Voor deze woningen kan per 1 juli 2025 huurverlaging aangevraagd worden. Omdat de huurverlaging minstens twee maanden van tevoren aangevraagd moet worden kan dit dus per 1 mei al. Gaat de verhuurder niet akkoord dan is dit afdwingbaar bij de huurcommissie. #

Als u vragen heeft over deze of andere regelingen of graag ondersteuning of advies wilt, neem dan contact op met !WOON. Wij zijn te bereiken via 020 523 01 50 of oost@wooninfo.nl. Ook hebben wij elke woensdag tussen 9.00 en 12.00 uur inloopspreekuur aan de 2e Boerhaavestraat 46.

Uw Amsterdamse makelaar met kennis van zaken en al meer dan 20 jaar een betrouwbare specialist in het hart van Oost-Watergraafsmeer!

UW BUURTMAKELAAR!

DE HEREN VAN SNOEK
MAKELAARDIJ

VBO **MAKELAAR**

020 46 30 100

deherenvansnoek.nl ▲ Linnaeuskade 6 ▲ 1098 BC Amsterdam

Ekodis
Natuurvoeding

UW BIOLOGISCHE
BUURTSUPER IN OOST!
BEUKENPLEIN 73

SINDS 1983
WWW.EKODIS.NL

NED **NedLes**
Nederlands voor anderstaligen
Dutch for Internationals

Would you like to learn Dutch or improve your Dutch?
You're welcome at **NedLes**! We offer courses at all levels.

- flexible
- small groups
- dedicated teachers

Please check our website, mail us or call us for an appointment, or just pass by our school at the

Derde Oosterparkstraat 271, 1092 EA Amsterdam
www.nedles.nl ■ info@nedles.nl ■ 020 8460011

'de no-nonsense makelaar van Amsterdam Oost'

JANSEN SMIT

makelaars taxateurs

- ✘ AANKOOP
- ✘ VERKOOP
- ✘ TAXATIES

020 - 261 91 66 info@jansensmit.nl www.jansensmit.nl

Dwars door het recht

Het Juridisch Spreekuur van de Hogeschool van Amsterdam behandelt actualiteiten die met het recht te maken hebben.

Maatschappelijke diensttijd

Tekst: Nadia Adel El Sabag

De maatschappelijke diensttijd blijft bestaan! Dankzij de subsidies die eind 2023 werden toegekend kunnen de projecten doorgaan tot uiterlijk 2027. Zo krijgen duizenden jongeren nog steeds de kans om zichzelf te ontwikkelen en tegelijkertijd iets goeds te doen voor de samenleving.

De maatschappelijke diensttijd (MDT) is een programma voor jongeren en jongvolwassenen tussen de 12 en 30 jaar. Het idee is geïnspireerd op succesvolle vrijwilligersprogramma's in landen zoals Duitsland en de Verenigde Staten. Je kunt bijvoorbeeld een sportclub ondersteunen, ouderen helpen of werken aan een duurzaamheidsproject in jouw buurt. Deze ervaringen zijn niet alleen waardevol voor de samenleving maar ook voor jezelf. Je leert nieuwe mensen kennen en ontwikkelt vaardigheden voor de rest van je leven. Je breidt je netwerk uit en krijgt meer inzicht in wat je leuk vindt en waar je goed in bent.

www.doemeemtmtd.nl

Je kunt zelf kiezen wat bij jou past. Sport, kunst, natuur, technologie of cultuur. Meedoen is gratis en kan gemakkelijk naast school, je studie of werk.

Op de website www.doemeemtmtd.nl ontdek je welke projecten bij jou in de buurt beschikbaar zijn. Door mee te doen versterk je jezelf en maak je tegelijkertijd impact op anderen. Uit het aanbod op de website belichten we twee projecten in Amsterdam.

Jong + Oud = Goud

Word maatje van een senior bij jou in de buurt. Bij Jong + Oud = Goud kies je zelf een senior uit die qua interesses en achtergrond goed bij jou past. Jullie ondernemen een half jaar lang leuke activiteiten en je biedt praktische hulp. Bijvoorbeeld bij de computer, boodschappen doen of reizen met het openbaar vervoer. Ook is er veel aandacht voor de ontwikkeling van jouw idealen en talenten. Je volgt namelijk een interessant trainingsprogramma bij professionele coaches. Win-win dus voor jou en de senior.

Youngsterdam

Heb jij een goed idee voor je buurt, jouw school of voor heel Amsterdam en wil je dit realiseren? Doe dan mee aan Youngsterdam! Onder begeleiding van coaches ontwikkel jij een sociale activiteit. Dit kan bijvoorbeeld een geldinzamelingsactie zijn, de organisatie van een muzikfestival of een sportevenement. Je kan ook meedoen aan bestaande challenges. Je wordt dan gekoppeld aan een sport- of maatschappelijk project. Ontdek hoe goed het voelt om iets nieuws te proberen, jezelf te ontwikkelen en tegelijkertijd iets te doen voor een ander! #

Heeft u nog vragen of hulp nodig? Wij staan klaar om u gratis te ondersteunen bij sociaal-juridische en maatschappelijke vragen.

Buurtcampus Oost in de OBA

Linnaeusstraat 44. HJS-Spreekuur op woensdagen van 9.30 tot 17.00 uur. website: www.buurtcampusoost.nl, e-mail: hello@buurtcampusoost.nl.

Het Juridisch Spreekuur

Wibautstraat 5a, 2e etage (02A08). maandag t/m donderdag van 9.00 tot 17.00 uur. telefoon: 06 211 588 82, e-mail: hjs@hva.nl, website: www.hva.nl/hjs, instagram: @hva_hjs, X: @hva-hjs

Wat verandert er in 2025?

In de eerste nieuwsbrief van dit jaar kondigt de gemeente onder andere de volgende veranderingen aan:

- Parkeertarieven stijgen met 3,5 procent.
- De prijs van elektrisch opladen bij een openbaar oplaadpunt gaat omhoog met ongeveer 10 cent per kWh.
- 2025 wordt een jaar van extreme verkeershinder rond Amsterdam.
- Ondernemers en organisaties kunnen subsidie aanvragen voor aanpassingen die de toegankelijkheid verbeteren.
- Er komt een proef om asielzoekers te helpen bij het vinden van werk.
- Aanpassingen van de Huisvestingsverordening; o.a.:
  - Versoepelen korte huisbewaring.
  - Versimpelen onderlinge huizenruil.
  - Versoepelen regels omtrent woningdelen.
- Belastingen:
  - Afvalstoffenheffing voor huishoudens gaat niet omhoog
  - Rioolheffing: tarieven gaan omhoog met 11%
  - Onroerendezaakbelasting (OZB) en roerende ruimtebelasting (RRB) worden verhoogd met 27,5%
- Duurzaamheid:
  - Definitieve beslissing over plekken waar windturbines gaan komen.
  - Lancering online loket over duurzaam wonen.
  - Een nieuw online loket voor duurzaam ondernemen.
  - Congres Plant Forward over meer plantaardig eten op 8 en 9 april 2025.
  - Tegelservice & NK Tegelwippen
  - Verspillingsvrije week.
  - De Week van de Circulaire Economie
  - Dutch Sustainable Fashion Week.
- Verzwaring en uitbreiding elektriciteitsnetwerk.
- Voortzetting opvang ongedocumenteerden (gemeente neemt financiering over van het Rijk).
- Amsterdam gaststad Week van het geld 2025, van maandag 24 tot en met 28 maart 2025. #

 Vrijwilligers Centrale Amsterdam

Wat past bij jou?
Meer dan 1.000 leuke vrijwilligersvacatures

Spreekuren vrijwilligerswerk
Post Oost: di van 9 tot 17 uur en do van 13 tot 17 uur.
Gezondheidscentrum IJburg: do van 9 tot 12 uur.

Maak een afspraak: 0638326317
Oost@vca.nu | www.vca.nu

DAVID ELDERS
begravenis & crematie

kleinschalig rouwcentrum
persoonlijke uitvaartverzorging

020 6252201
dag en nacht

Kruislaan 235 Amsterdam
www.uitvaartcentrumelders.nl

Koude voeten? informatie en advies

Regel vloerisolatie in je begane grond huurwoning!

IWOON helpt. Gratis en goed.
020 5230 130

www.wooninfo.nl/energie

voor de jeugd

Hoe verdedigen dieren zich tegen vijanden? Hier is de Top 6 van de gekste tactieken!

Dieren zijn niet altijd zo schattig en onschuldig als ze lijken. Sommige dieren hebben ongelooflijke, of zelfs een beetje gekke manieren gevonden om zichzelf te verdedigen tegen gevaar. Of het nu gaat om een felle aanval, een sluwe truc of

een totaal bizarre strategie, deze dieren laten zien dat je niet altijd groot of sterk hoeft te zijn om te overleven. Laten we eens kijken naar een paar van de meest bizarre verdedigingstactieken.

Ron de Zeeuw schrijft. Connie Dekker maakt de pagina en tekent Stinks. De foto van de buik van de vuurbuikpad is gemaakt door Pierre Fidenci, de foto van het beerdierkje is gemaakt door Frank Fox - www.mikro-foto.de, Wikipedia, CC BY-NC-ND 3.0

Nr 1. De Tardigrade: de Superheld onder de dieren

Wat doe je als je wordt aangevallen door extreme hitte, kou, radioactieve straling of zelfs de leegte van de ruimte? Voor de tardigrade, ook wel bekend als het waterbeertje, is dit allemaal geen probleem! Deze microbeestjes kunnen zich namelijk in een soort slaapstand stoppen als de omstandigheden te gevaarlijk worden. In deze toestand kunnen ze jaren zonder water of voedsel overleven, en als ze weer in een veilige omgeving komen, worden ze gewoon weer actief. Zo overleven ze alles, van ijskoude woestijnen tot hete vulkanen – een superkracht die zelfs de sterkste dieren niet hebben!

Nr 2. De Amazone bladvis: jezelf verstoppen als een blad

Soms willen dieren gewoon helemaal niet opvallen, en dat is precies de truc van de Amazone bladvis. Deze vis lijkt gewoon een dood, uitgedroogd blaadje dat op de bodem van de Amazone rivier ligt. Onder hun kin zit zelfs een uitsteeksel wat op het steeltje van een blad lijkt. Een roofdier zou dus heel lang moeten zoeken om hem te vinden. Deze tactiek is zo goed dat je zou denken dat de vis met zijn camouflage een geheim agent is. Als je ooit de rivier zou doorzwemmen, zou je bijna niet merken dat er een vis verstopt ligt tussen de bladeren.

Nr 3. De kogelvis: smakelijk eten!

De kogelvis is een expert in het laten schrikken van zijn vijanden. Wanneer hij zich bedreigd voelt, blaast hij zichzelf op als een ballon! Het lijkt misschien een beetje vreemd, maar dit heeft een belangrijk doel: hij wordt groter en moeilijker te eten. Maar dat is niet alles. De kogelvis heeft ook een geheim wapen: giftige stekels. In zijn lichaam zit een gevaarlijk gif dat roofdieren ziek kan maken. Dus stel je voor dat je een roofdier bent: je wilt een lekkere vis eten, maar plotseling wordt die vis veel groter dan je dacht én je voelt je een beetje misselijk door het gif. Dat is geen fijne maaltijd!

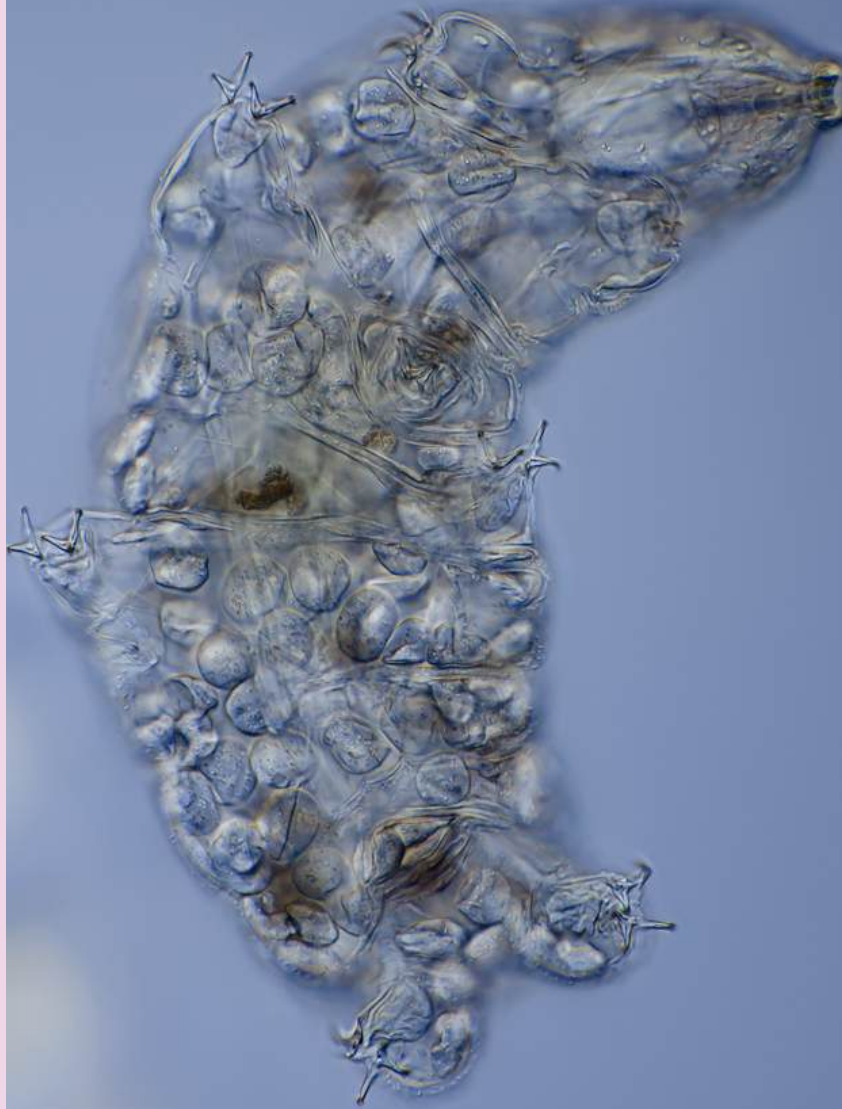
Nr 3. De bidsprinkhaan: ultra goed kunnen horen

Bidsprinkhanen kunnen heel goed horen. Zij kunnen ultrageluid waarnemen. Dat betekent dat zij vleermuizen kunnen horen. Zodra de bidsprinkhaan een vleermuis hoort, laat hij zich omlaag vallen of gaat een beetje kras rondvliegen om zo aan de vleermuis te ontsnappen.

Nr 4. De langstaartige lemuur: ruiken als een ouwe sok

De langstaartige lemuur uit Madagaskar heeft een heel vreemde manier van verdedigen: hij gebruikt geur om zijn vijanden weg te jagen! Wanneer hij zich bedreigd voelt, begint hij een geur af te geven die absoluut verschrikkelijk ruikt. De aanvaller laat het er meestal bij. Wie wil er nu een stinkende sok opeten?

Hoeveel pootjes heeft het beerdierkje?

Nr 5. De gebraden kikker: heet, heet heet!

De Chinese vuurbuikpad heeft een bijzonder trucje om zich te verdedigen. Bij gevaar laat hij de rode onderkant van zijn voeten zien. Rood betekent vaak: Kom niet dichterbij, ik ben giftig! Als een dier toch aan zijn voeten komt, zal het gif huisdieren als honden en katten verjagen omdat het de slijmvliezen doet aanvoelen of ze in brand staan.

Nr 6. De kildeer: acteren om te overleven

De Kildeer is een Noord-Amerikaanse plevier. De kildeer, een vogel die vaak in open velden en langs grindpaden te vinden is, heeft een trucje dat je niet snel zult vergeten: de gebroken-vleugel-act. Als een roofdier te dicht bij het nest komt, rent de kildeer luid roepend weg om aandacht te trekken. Maar dat is nog maar het begin. Zodra het roofdier de kildeer volgt, verandert de vogel in een overtuigende acteur: hij sleept zogenaamd een gebroken vleugel mee, alsof hij gewond is en een gemakkelijke prooi zou zijn. Dit lokt het roofdier weg van de eieren of kuikens. Zodra de vijand ver genoeg is gelokt, vliegt de kildeer snel weg, alsof hij zegt: "Sliep-uit, sliep-uit, al mijn kinderen lachen je uit!"

Lees meer over dieren en hun gewoontes: www.dierenkrant-online.nl

